

ПОЛИТИКИН

3
динара

БРОЈ
1156

ЗАБАВНИК

22. II 1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

Ripley

Веровати или не!

НЕЗАХВАЛНОСТ ЈЕДНОГ КРИТИЧАРА

ДАРА ЧЕКОУР

(1616-1643)
СИН МОГУЛСКОГ ВЛАДАРА
КОЈИ ЈЕ САГРАДИО ТАЈ МАХАЛ,
ДВА ПУТА ЈЕ СПАСАО СМРТИ
ЦИНАН КАНА,
ВЛАДАРА ТАТЕ.
ИПАК ЦИНАН ЈЕ 1643. ГОДИНЕ
ИЗДАО ДАРУ НЕПРИЗАТЕЉИМА
КОЈИ СУ ГА
ЗАДАВИЛИ
— ЗАТО ШТО ЈЕ
СМАТРАО ДА ДАРА
ПИШЕ
ЛОШЕ СТИХОВЕ.

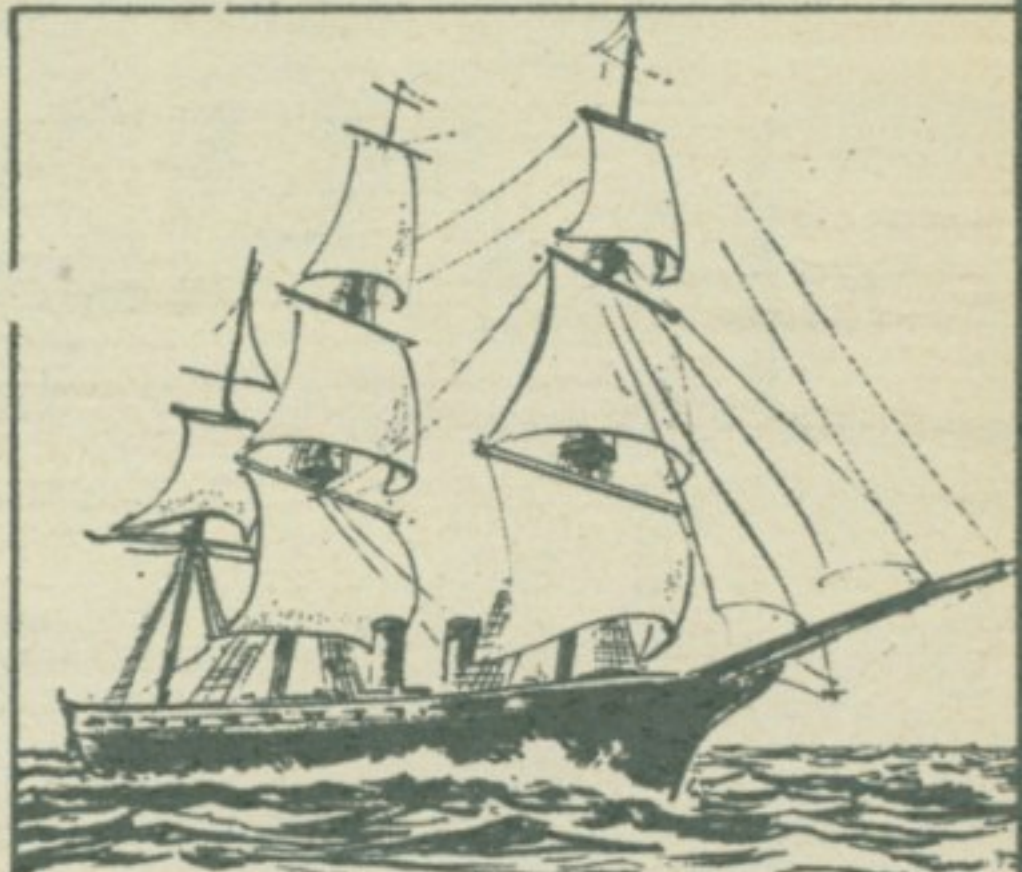
АКВАДУКТ У АРКЕЈУ

У ФРАНЦУСКОЈ
ДУГАЧАК 80 МЕТАРА
ГРАДИЛИ СУ И
ДОГРАЂИВАЛИ РИМСКИ
ИМПЕРАТОР ЈУЛИЈАН,
ФРАНЦУСКА КРАЉИЦА
МАРИЈА МЕДИЧИ И
НАПОЛЕОН III
ВИШЕ ОД
1500 ГОДИНА.

МЕТЈУ ФЛИНДЕРС

(1774-1814)
НАЈПОЗНАТИЈИ
АУСТРАЛИЈСКИ
ИСТРАЖИВАЧ ПРОВЕО
ЈЕ 11 ГОДИНА ПИШУКИ
КЊИГУ О СВОЈИМ
ПУТОВАЊИМА
И УМРО ЈЕ
ИСТОГ ДАНА
КАДА ЈЕ КЊИГА
ОБЈАВЉЕНА.

ПРВИ ГВОЗДЕНИ РАТНИ БРОД

ЕНГЛЕСКИ БРОД "ВОРИОР",
САГРАЂЕН 1860,
БИО ЈЕ ПРВИ
ГВОЗДЕНИ РАТНИ БРОД.

ГРБАВИ ЛОСОС

КРЕКЕ ПРЕД МРЕШКЕЊЕ
ИЗ ОКЕАНА У СИБИРСКУ РЕКУ
КАМЧАТКУ БЕЗ ГРБЕ.
ПЛИВАЊЕ УЗ ВОДУ ТОЛИКО ЈЕ
НАПОРНО ДА МУ СЕ ЗА ВРЕМЕ
ПУТА ЛЕЂА ИСКРИВЕ У ГРБУ.

РИБА

КОЈУ ЈЕ УПЕЦАО
ХАУАРД ЧЕКСОНВИЛ
ИМАЛА ЈЕ НАОЧАРЕ
ЧИЈЕ СУ ДРШКЕ БИЛЕ
ЗАКЛУЧЕНЕ ЗА ШКРПЕ.
КАСНИЈЕ ЈЕ УТВРЂЕНО ДА
ЈЕ ТЕ НАОЧАРЕ ИЗГУБИО
ПУТНИК С ЈЕДНОГ ПАРОБОДА
КОЈИ ЈЕ ДАН РАНИЈЕ
ТУДА ПРОШАО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● домороци Нове Гвинеје праве мередове на необичан начин: забију бамбус у земљу, а други врх повију и направе њиме затворен лук. Једна врста паука попуни

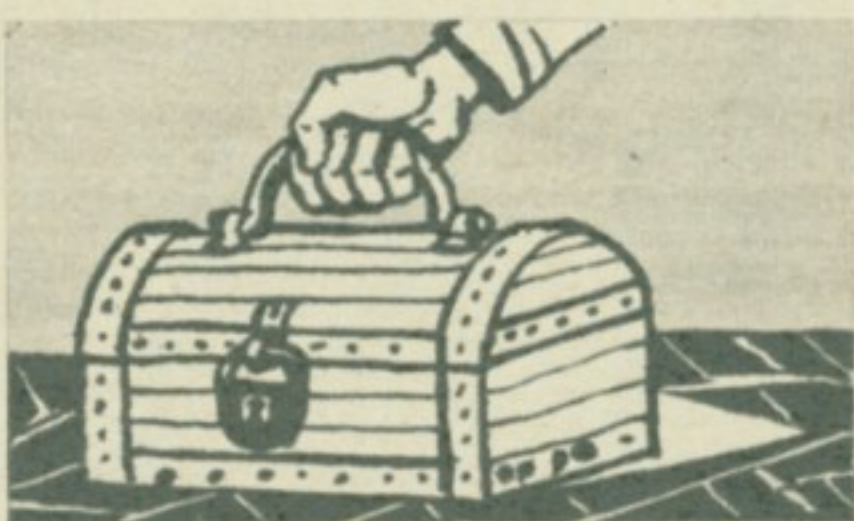

својом паучином тај лук и — мередов је готов. Таквим мередовом, који има облик кашике, домороци хватају рибе тешке и пола килограма.

● вештина глачања дијаманата позната је од 1480. године.

● реч каса настала је у европским језицима од латинског „капса“ — ковчежић или кутија за књиге — која је у средњем веку употребљавана у многим значењима.

● јужноамерички црни брадати мајмун саки чува своју браду од воде. Због тога он пите воду — из шаке.

● за време Римљана Макарска се звала Мокрум.

● трава која се не коси и не полива може се у Западној Немачкој одавно купити на метар. Произвођач даје вишегодишњу гаранцију и тврди да се ова синтетичка трава једва може разликовати од природног травњака. Сваки купац може лако да је постави у башти или на балкону а пошто не трули погодна је и за иливачке базене и друга спортска игралишта.

● Ексиору Бошаму из Гледстона у САД недавно је отеко колено и због великих болова морао је да оде у болницу. На изненађење

хирурга и самог пацијента лекар му је из колена извадио псећи зуб. Ексикор се касније сетио да га је пре 39 година ујео пас и то баш за колено.

● постоји једна врста трске коју домороци Западне Индијане зову „мутава трска“. Кад се ова трска загризе језик отеку и страшно боли и за извесно време човек потпуно изгуби моћ говора.

● стручњаци који раде за Уједињене нације дошли су недавно до занимљивог открића: тло испод Сахаре крије огромну количину воде. Они сматрају да ће до 2000. године Алжир и Тунис захваљујући овој води моћи да претво-

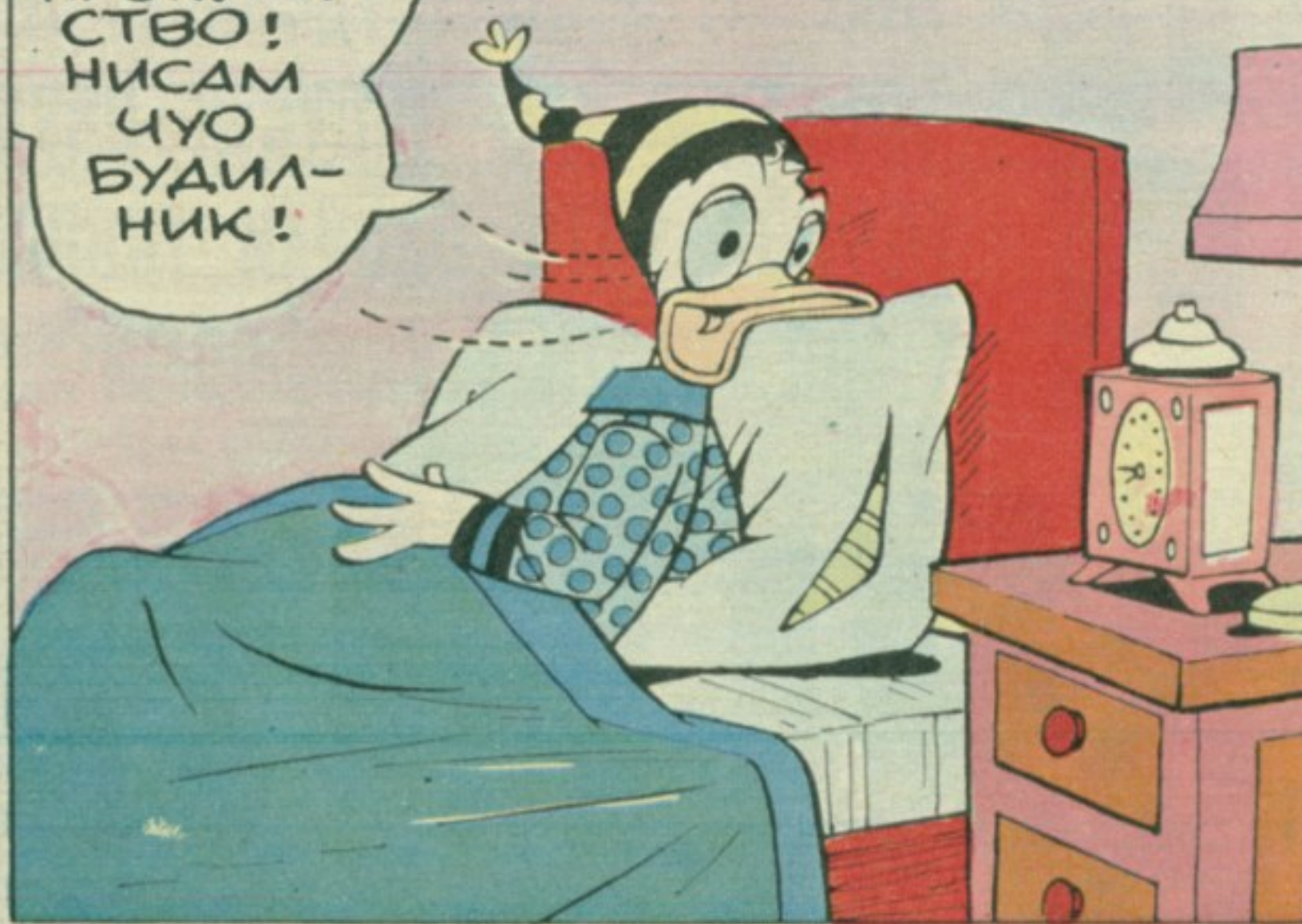

ре велики део ове пустиње у плодну земљу где ће се гајити: парадајз, кромпир, лук, пасуљ, жито, кукуруз, поморанце и лимунови. Количина воде је толика да ако се буде користила искључиво за пољопривреду неће бити исцрпљена ни за хиљаду година.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

ПРОКЛЕТ-
СТВО!
НИСАМ
ЧУО
БУДИЛ-
НИК!

АКО
ОПЕТ
ЗАКАСНИМ
...ОТПУ-
СТИЋЕ
МЕ!

НЕМАМ
ВРЕМЕНА
ЗА ДОРУ-
ЧАК! ЗА-
КАСНИО
САМ!

ЗАР
НЕКЕШ
НИ
КАФУ?

ДАНАС ЋУ ПРОНАЌИ
НЕШТО ШТО ЋЕ ТЕ
СИГУРНО БУДИ-
ТИ!

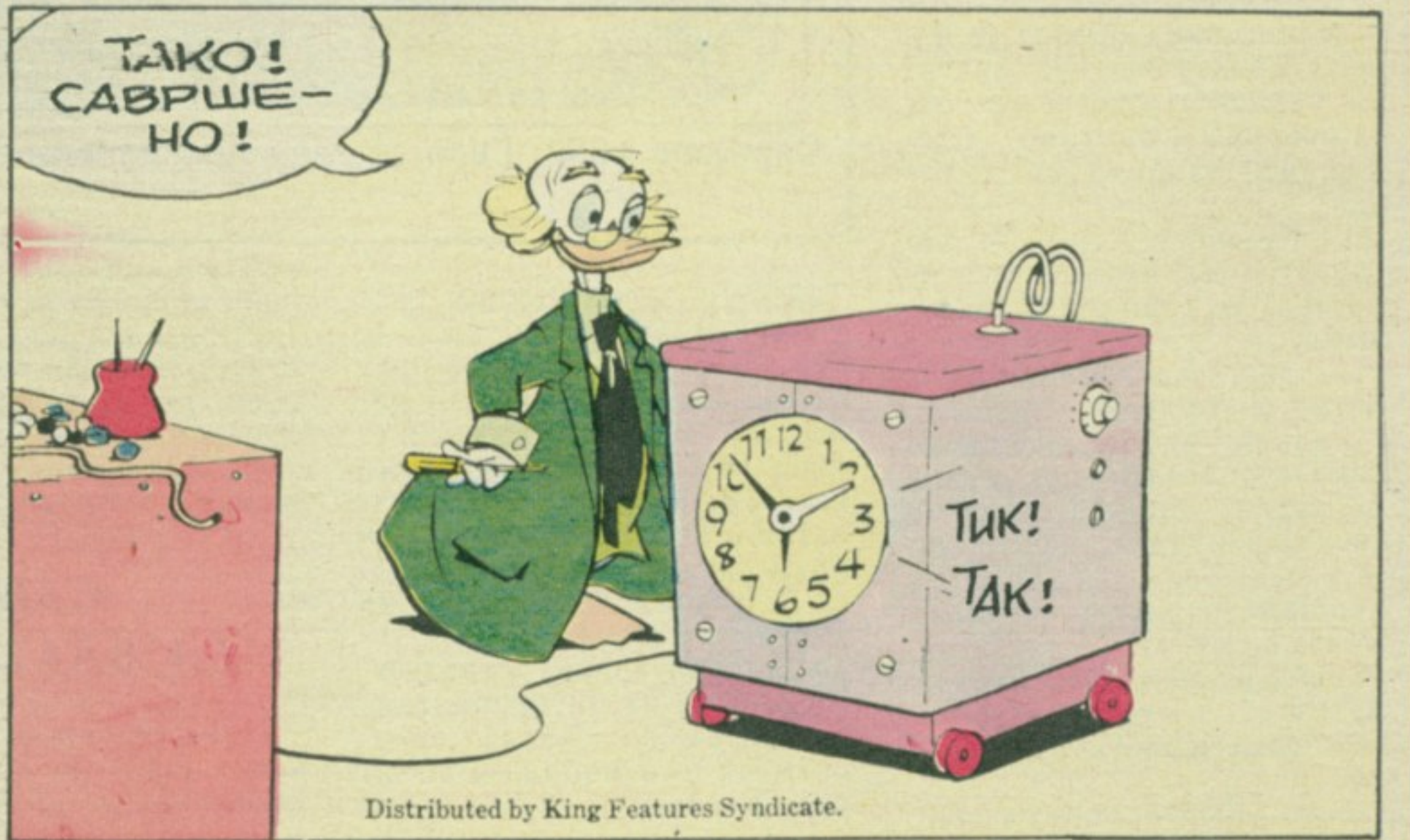
САМО
ДА ТО
НЕШТО
БУДЕ
ПОУЗ-
ДАНО!

ДА ВИДИМО...
ПОТРЕБАН МИ ЈЕ
ЈЕДАН
ЧАСОВНИК,
БАТЕРИЈЕ,
РЕЗЕРВОАР СА
ЗБИЈЕНИМ
ВАЗДУХОМ,
ВЕНТИЛ,
САНАУК...

ТАКО!
САВРШЕ-
НО!

Distributed by King Features Syndicate.

САМО НАМЕНИ
ЦРВЕНУ КАЗАЉКУ НА
ВРЕМЕ КОЈЕ
ЖЕЛИШ!

ТА-ТА!
ТРУ!
ТА-РА!

ВРРРРР!
БАНГ!
ДУМ!

ХЛАДНИ

Два пута је Људевиту било доста свега па је затражио да напусти окупирани Загреб, али су га оба пута одбили говорећи да по сваку цену мора остати у униформи непријатељског официра

ОБАВЕШТАЈАЦ ГЕРЛ

Кад је априла 1941. створена Независна Држава Хрватска и на власт дошао Павелић, капетана Људевита Герла који се затекао у противавионској одбрани града Загреба, упитали су хоће ли и даље остати у војсци. Одговорио је потврдно, али са врло одређеном намером: да на сваки начин одмогне Швабама и усташама. Како, то у почетку није знао.

Чим је дигнут устанак, почео је да тражи начин да ступи у везу са партизанима. Учинио му се да ће најбоље са њима да успостави контакт преко једног радника из суседне улице. Био је то млађи човек, бравар по занимању. Једнога дана Герл је навратио до њега, тобоже неким послом. Од тада су се сретали све чешће. Напослетку Герл се поверио свом новом другу. Радник је одговорио врло опрезно, па је Људевит почео већ да помишља да се обратио на погрешно место.

УХАПСИТЕ НАС!

Једног дана бравар је изненада зазвонио на вратима Герловог стана. Кад му је отворио и понудио да седне, уплахилено му је рекао:

— Не могу, журим се. На трагу су ми. Сваког часа обојица можемо бити ухапшени.

— Због чега? Како? — питао је Људевит.

Радник му је испричао како су агенти приметили да се њих двојица срећу и посумњали да ту нешто није у реду јер откад се то официри друже с радницима. Позвали су га и притегли. Морао је, каже, да призна. Затим су га натерали да дође к њему и сад је кућа блокирана.

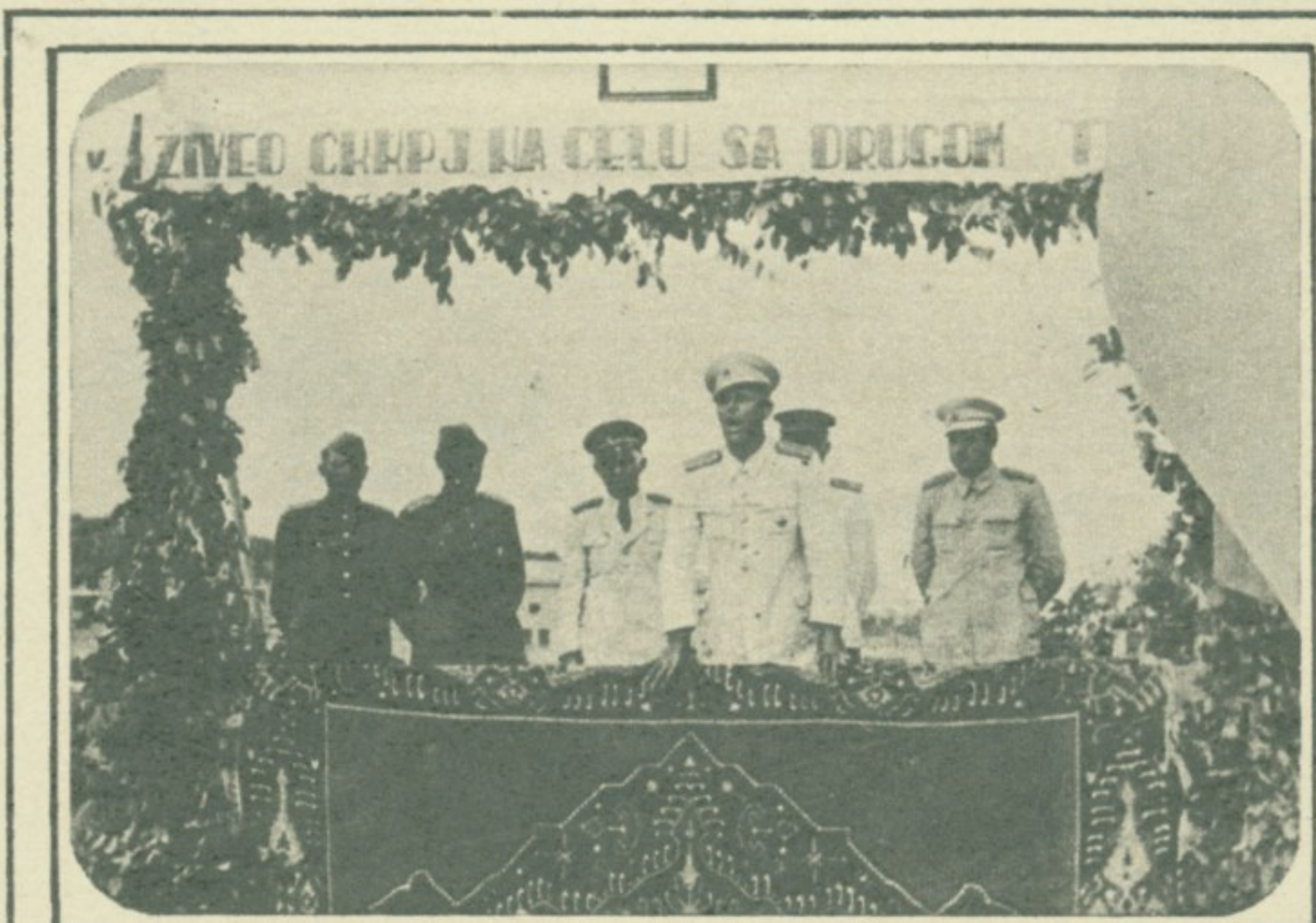
Герл ништа није рекао. Само се окренуо, из фиоке свог радног стола брзо је купио некакве белешке и с њима пожурио према пећи. Тада је радник стао испред њега и рекао:

— Слушај! Све сам ово измислио. Морао сам да проверим јеси ли заиста наш или провоцираш. Сад је све у реду. Сутра ћеш се састати с другом који ће те упутити у рад.

Тако је домобрански официр постао партизански обавештајац.

ОПЕРАЦИЈА КОЛА

У почетку је Герл добијао лакше задатке, а кад су се другови уверили да их успешно решава, одлучили су да му поставе и теже.

Сарајево 1950: Герл је тада био начелник првوماјске параде.

Тако му је на једном састанку Стево — тек касније Герл је сазнао да му је право име Иван Крајачић — рекао да им је неопходна његова помоћ у једном веома важном послу. На свим излазима из града постављена су јака обезбеђења и многи илегалци, прелазећи из места у место или кад одлазе у партизане, страдају. Кад би се за та пребацивања ангажовао какав домобрански аутомобил, било би све друкчије.

Људевит је прихватио задатак. Одмах се упутио саобраћајном домобранском официру Фрањи Балу који је такође био партизански обавештајац. Кад му је пренео шта је њихов задатак и дао уредно требовање за кола, фалсификовано разуме се, Бало му је одговорио да с возилом неће бити проблема, али шта ће за шофера? Онда се сетио Марјана, домобранског војника који је такође био члан отпора.

Уз налог возач је добио уговорени знак, време и место састанка. На заказаном месту јавила су му се два друга. Брзо су ушла у кола и Марјан их је одвезао из Загреба. После рата Герл је сазнао да су то били Иво Лола Рибар и Светозар Вукмановић.

Операција позајмљених

кола понављала се више пута а да нико ништа није посумњао. За све то време другови су се уверили да је Људевит одличан обавештајац. Хладнокрван, није се плашио ниједног задатка.

САРАДЊА СА ВАЛТЕРОМ

Ипак, стално је био на оперу. Знао је добро да га сваког часа могу зграбити. У фебруару 1942. први пут је затражио да оде у партизане сматрајући да ће тамо као школован официр бити кориснији. Одбили су га. Гдину дана касније побунио се:

— Доста ми је свега! Ја сам артиљеријски капетан и могу да водим јединицу!

Међутим, добио је одговор да нипошто не напушта Загреб, да немају никога ко би га заменио и да му је партијски задатак да остане. Загреб може напустити једино ако му запрети директна опасност да буде ухапшен!

Марта 1943. Герла су изненада преместили у Сарајево. Тамо га је чекала нова веза. Био је то лично Владимир Перић-Валтер.

За Герла су овде услови за рад били много тежи. Град је био пун војске, по-

лиције, усташка надзорна служба и Гестапо обезбеђивали су град кроз који су пролазиле њихове јединице на путу ка положајима. Партизански курири пробијали су се тешко. Многи су гинули преносећи обавештења партизанским јединицама којима је тада, у време кад је непријатељ припремао офанзиву, сваки податак био драгоцен. Дешавало се да курири због разних препрека стигну касно, па од података које су доносили није било користи. Требало је наћи неко решење. Тада је Људевит предложио Валтеру да се најважнија и најхитнија обавештења Врховном штабу и војним руководством шаљу преко радија.

— А откуд ми радио-станица? — питао је Валтер.

ПРОГУТАО ПОРУКУ

Герл му је објаснио да су га другови из Загреба кад је полазио упутили на Бара, телеграфисту аеродрома у Рајловцу. Имали су податке да је поуздан.

Баро је убрзо добио шифру и радно време за радио-саобраћај с партизанским станицама. Радио је ноћу, онда кад је дежурао. Од

тог тренутка су обавештења о непријатељу, која су се код Валтера сливала из више извора, почела редовно да стижу у Врховни штаб.

Али, једне ноћи, док је Баро откуцавао последње знаке шифроване депеше, неко је закуцао на врата. Радио-телеграфиста је, прет постављајући оно најгоре, згужвао шифру и прогутао је. Кад се окренуо, на вратима собе угледао је дежурног официра.

— Продужи, продужи, голубе — рекао је овај.

— Немам више шта. Завршио сам контролну везу.

Више од три године Људевит Герл је у срцу усташке државе радио као партизански обавештајца. На фотографији: 1946. Герл као мајор Југословенске народне армије.

Кад је то сазнао, Герл је удвостручио опрезност. Написао је о томе својој вези и убрзо је из Загреба стигао одговор: „Не напуштај службу. Пратимо ток саслушавања радио-телеграфиште. Ништа није одао.“

ТО НИЈЕ МОЈ ПОТПИС

Крајем 1943. затражено је од Герла да извиди могућност набавке веће количине материјала за потребе партизанске војске. Герл и његови сарадници ступили су у акцију.

С домобранским подофициром Јанком Слаперником који је радио у складишту Герл се договорио како да то изведу.

— Натрпај у вагон све што може да стане. Ја ћу измислити службени пут а теби ево сва потребна документа. Нестаћеш заједно са робом, а ја ћу се већ извући.

Кад се воз зауставио на отвореној прузи, Слаперник је објаснио возовођи да је изненада примио наређење да овде истовари робу. Ту су их већ, по договору, чекала сељачка воловска кола. Сва роба, а било је ту и униформи, и коже за ципеле, и веша, и сапуна, нестала је заједно са Слаперником.

Два дана касније, у Сарајеву, командант Манула позвао је Људевита и пружио му један лист:

— Читајте! — рекао му је бесно.

То је био извештај спроводника воза у којем је овај описивао како је на основу

специјалног овлашћења задржао вагон опреме, како су дошли неки људи, потоварили опрему и да је Слаперник отишао са њима. Сутрадан се сазнало, писало је у извештају, да су опрему однели партизани.

— Зар Слаперник? — чуло се Људевит. — Ко га је одредио за тај посао?

— Ви, а ко би други?

— Не, ја то нисам потписао — мирно је одговорио Герл.

И, стварно, кад су стручњаци погледали документа нашли су на њима фалсификоване Герлове потписе. Пре акције то се у ствари заиста и потписао не Герл већ трећи партизански обавештајца.

Тако је у очима команданта Мануле Герл остао чист. Ипак, изгледа да је он некеме био сумњив јер је ускоро олет премештен, сада у Славонски Брод. Тамо је остао од априла 1944. до краја јуна кад су га опет пребацили у Загреб где је наставио свој опасан посао обавештајца.

ЧАСНА ОФИЦИРСКА РЕЧ

Трећи август 1944. Била је спарна ноћ и Људевит је спавао крај отвореног прозора. Негде пред зору, око три сата, пробудио га је шум аутомобила. Дигао се и са прозора угледао затворена црна кола. Прошла су поред зграде у којој је становао, у Улици Крунишћак број 56, и зауставила се испред суседне. Људи који су

изишли из аутомобила поделили су се у две групе. Четворица су пошла ка улазу његове куће, а двојица су зашла у двориште иза зграде. Било му је јасно да иду њему у посету.

После неколико тренутака закуцали су на његова врата. Људевит је стигао само да стави пиштољ у џеп.

— Шта тражите у ово доба? — упитао их је сањиво и љутито.

— Надсатника Људевита Герла — рекао је један од агената.

— То сам ја.

— Пођите са нама. Имамо наређење да вас спроведемо као војног бегунца.

— То је забуна! — почео је слободније Герл. — Тражите бегунца, а ја никада нисам био ван службе. Зашто ме узнемиравате ноћу? Уосталом, јавите се сутра и потврдите да нисам бегунац.

Официр се колебао. Онда је затражио од Људевита часну официрску реч да ће се сутра јавити усташком редарству. Отишли су. Људевит их је посматрао с прозора како се удаљавају. Онда се вратио у собу и пробудио супругу Љубицу. Рекао јој је имена другова који ће јој сигурно помоћи, узео документа, такозвану отворену заповест за пут,

вешто фалсификовану, опростио се и пожурио на станицу. Првим возом кренуо је ка Славонском Броду.

Одатле му није било тешко да ступи у везу са партизанима па је убрзо постао борац VI славонског корпуса. Следећа његова дужност била је — командант артиљеријске официрске школе.

Усташе су остале празних руку. Узалуд су испитивали Љубицу Герл. Она је упорно тврдила да не зна ништа. Другови је нису заборавили. Чим се сазнало да се спрема њено хапшење, обавестили су је, па је она са децом, осмогодишњим Станиславом и шестогодишњом Вером, побегла у партизане.

Поново се породица састала тек 1946. године. Раније Људевит није могао јер се налазио на специјалним задацима ван земље. Да нас Људевит Герл живи у Загребу као пензионисани пуковник, у Улици Брешњенскога 6/II.

В. С.

— Кад га је официр упитао са ким, Баро је ћутао. Није могао да измисли ништа убедљиво. Одмах су дошли по њега из полиције и спровели га у Загреб.

ДИКАНТРОП И ВЕСНА САПИЕНС

Н. ЛЕКИЋ

НЕОБЈАВЉЕНИ ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ ДОБРО ПРОДРМАО СВЕТ

Л. СРЕДАНОВИЋ

* ПРИПИТОМЉАЦИЈА = КАД СЕ НЕКОМЕ МОЖЕ СТАВИТИ СОЛИ НА РЕП

ДУКЕГ ПЕТКА: ПРВИ НАГРАДНИ КОНКУРС НА СВЕТУ!

ДРЖИ СЕ,

ЦЕК!

Породица Бена Робертса враћала се с краћег одмора. Био је крај новембра 1972. При проласку кроз Сан Дијего, Бен је предложио жени да се зауставе у граду и обиђу гроб свог малог сина који је умро пре десет година, када су ту живели. Иако су сада имали четворо деце — осмогодишњу Крстин, седмогодишњу Керол, петогодишњег Цека и двогодишњу Сали — туга за изгубљеним првенцем још је била присутна.

При повратку с гробља срили су једног старог пријатеља који их је позвао да се код њега мало одморе. Кад су наставили пут мрак се већ био спустио.

КОБНА КЛИЗАВИЦА

Око десет часова увече Бен, уморан од вожње, замолио је жену да преузме волан.

— Пробуди ме кад стигнемо у Цекпот — рече јој премештајући се на друго седиште и узимајући у крило малу Сали. Остало троје деце спавало је на задњем седишту.

Филис Робертс била је искусан возач, иако је увек помало зазира-ла од тога да вози ноћу.

Возећи по мрклом мраку прешла је мали мост изнад брзог, набујалог потока Шошон, удаљеног неких пет километара јужно од Цек-пота. Одатле је поток текао упо-редом с друмом. Напољу је било изузетно хладно, ветар је шибао.

Изненада, Филис је осетила како кола кривудају. Није ни приме-тила кад је наишла на део залеђе-ног пута. Волан јој је отказао пос-лушност и она поче да дозива Бе-на.

Мада бунован, Бен је покушао да исправи кола, али без успеха. Ко-ла су прескочила нагиб и велики шевролет је пао у поток широк на том месту око десет метара.

ИМА ЛИ ЖИВИХ?

У потпуном мраку, услед ледене воде прва је дошла себи Филис. Напола угушена очајнички је по-кушала да се извуче, да дође до ваздуха. Некако јој је успело да се провуче кроз прозор на вратима али је одмах упала у воду до вра-та. Ветар јој је ледио лице.

Из воде су вирила само два то-чка и део шасије: кола су лежала на крову а у њима Бен и деца. По-чела је грозничаво да липа по ле-деној води тражећи каква от-вор на колима. Гњурала је, опипа-вала рукама металну грдосију са свих страна, али ништа није могла да учини.

— Морам нешто да урадим, мо-рам нешто да урадим! — понавља-ла је очајна Филис док су јој сузе текле низ образе.

Бауљајући кроз воду испела се на стрму обалу и почела да виче.

У МРКЛОЈ, ЛЕДеноЈ НОЋИ КОЛА СУ СЛЕТЕЛА С КЛИЗАВОГ ПУТА И СУ- НОВРАТИЛА СЕ У НАБУЈАЛИ ПОТОК.

Али, тада је опазила да је изашла на супротну обалу потока. Крену-ла је поново у воду али се спо-такла. Од бола у нози села је на земљу. Сигурно је уганула чла-нак.

Мокра, готово слеђена, Филис поче гласно да јауче и дозива Бе-на и децу:

— Бене! Бене! Да ли сте живи?

ГДЕ СУ ДЕЦА?

Још ошамућен од шока Бен је као из даљине чуо Филисину до-зивање. Удахнуо је с муком, прогу-тао воду и помислио: умрећу... умреће и деца... и Филис...

Одједном се тргао. Покушао је да се подигне али није успео. Та-да се из задњег дела преврнутих кола зачуло дечије вриштање. Ма-ла Сали се све време грчевито при-бијала уз његове груди.

— Крстин, чујеш ли ме, узми Сали! Држи јој главу изван воде! Где је Цек? А Керол?

Деца су и даље вриштала и Бен са Сали на рукама, покуша да се до-чепи задњег седишта. Тек тада је приметио да је тај део кола издиг-нут и да вода тамо не допире. На-редио им је да устану а он поче да пипа око себе не би ли нашао Фи-лис. Међутим, ње нигде није било. Не сме више да губи време, мора што пре да спасе децу. А онда ће видети шта је са женом.

Дошао је малу Сали старијој сес-три а онда се испружио преко седи-шта и рукама напицао сигурносно дугме на задњим вратима. Преба-цивши се преко седишта довукао се до задњих врата, раменима их из-валио и — упao у воду. Кад је из-ронно приметио је на обали Филис. И она је њега видеала.

— Бене, Бене, где су деца? — по-викала је.

— У колима су, жива су! Дођи да ми помогнеш да их извучемо.

— Не могу да устанем, повредила сам ногу.

Бен је поново заронио до кола, узео од Крстин малу Сали и боре-ћи се с бујицом вратио се до обале. Предао је Сали мајци. Још три пу-

та је тако прелазео поток и прено-сио дете по дете.

Промрзлој и уплаканој деци су наредили да трупкају ногама и уда-рају се рукама по телу не би ли се колико толико згрејали.

— Цек, не чујем те да лупаш — више је молила него питала Филис. Никако не смеш престати.

— Не могу, мама, много ми је хладно — јецао је малишан.

— Морате... још мало... само још мало — преклињала их је очај-на мајка.

Чим је пренео и последње дете Бен поново загази у поток и, напо-ла пливајући а напола газећи стиже на другу обалу и уз клизаву падину узвеша се на друм. Надао се да ће проћи неко возило и помоћи им. О-ва, иначе веома жива саобраћајни-ца била је те хладне новембарске ноћи пуста. Дуго је стајао бос, пот-

Али, његова срећа трајала је крат-ко: кола су пројурала без заустав-љања.

У колима се налазио Леонард Браден са женом. Иако је брзо во-зио учинило му се да је у мраку видео некога на друму, некога ко тражи помоћ. Окренуо је кола и по-шао назад.

Чим је видео да се аутомобил за-уставио Бен је у неколико корака прескочио стење, запливао и стигао до обале на којој се налазила Фи-лис са децом. Узео је из њених ру-ку једно дете и вратио се до обале на којој га је чекао Браден. Тако је пренео још двоје деце. Али, кад је и последњи пут загазио у воду по Филис и малу Сали, осетио је да више не може ни да се покрене. У поређењу са ваздухом вода му се чинила блага и пријатна. Застао је напред потока осећајући како га обузима дремеж.

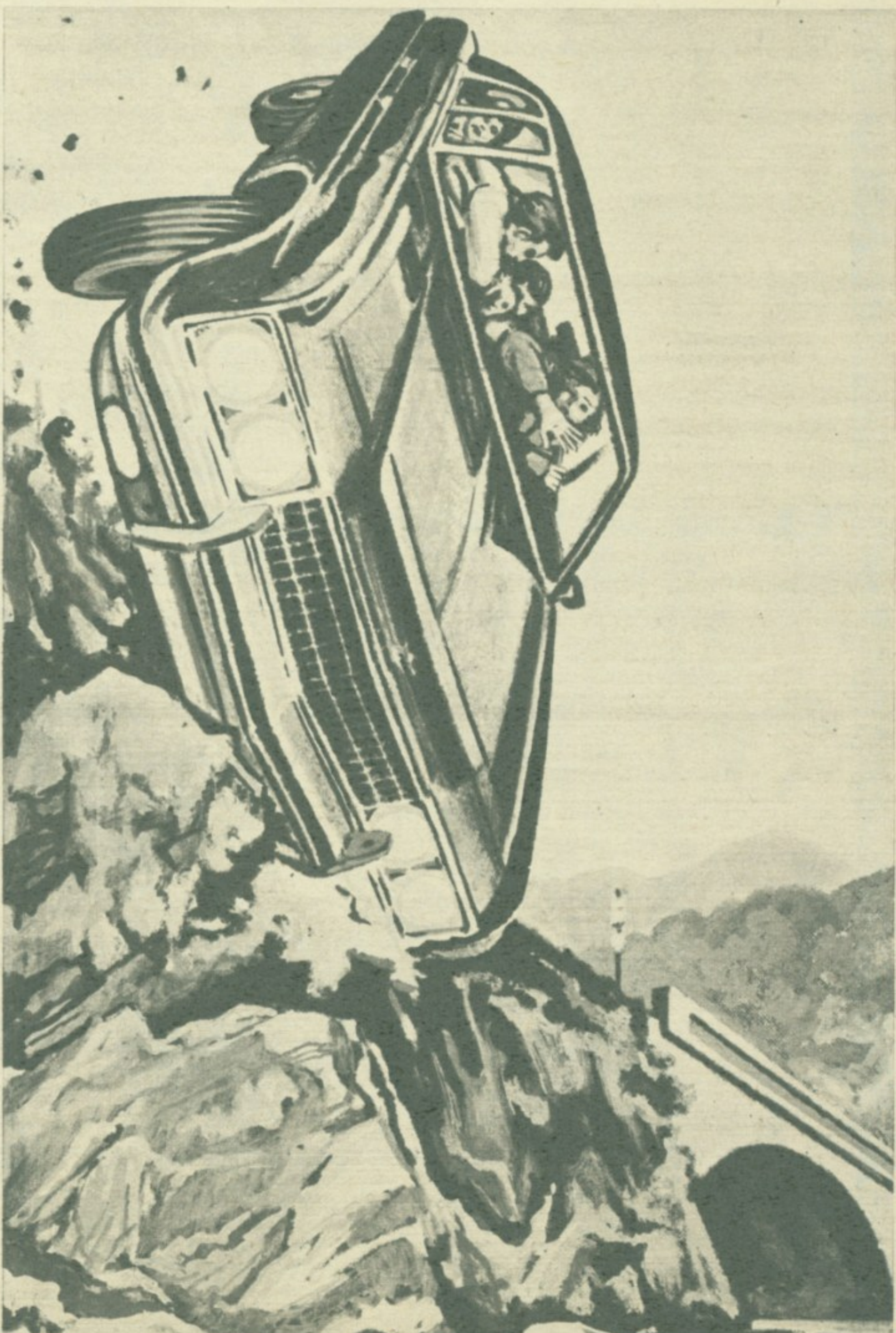
Филис је одмах схватила шта се догађа са Беном. И поред страхо-витих болова у нози Филис је, са Сали на рукама, кренула према ње-му вичући:

— Бене! Бене! Ударићеш се! Ди-жи се из те воде!

Посрћући и борећи се против бу-јице стигла је некако до Бена а он-да су се заједно, држећи се за руке довукли до друге обале и Брадено-вих кола.

Браден је брзо возио и ускоро су се нашли у топлој соби најближег мотела.

Џозеф Бланк

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

ВЕЛИКИ ЛЉУДИ

ПЕТЕР ПАУЛ РУБЕНС

ПОМИРИО
ЕНГЛЕСКУ
И ШПАНИЈУ

2

ДАНИЈЕЛ У ЛАВЉОЈ ШПИЉИ — У Рубенсово време мало је Европљана видело дивље звери Африке и Азије. Он их је радознало посматрао у путујућим зверињацима и зоолошким вртovima племића. Лавови и тигрови су га посебно интересовали па их је најчешће сликао.

**НИЈЕ ДОШАО
НА СВОЈЕ ВЕН-
ЧАЊЕ** — Ова сли-
ка приказује вен-
чање Марије де
Медичи са фран-
цуским краљем
Анријем IV. Вен-
чање је обављено
у Фиренци. Али,
човек који ставља
прстен на Мари-
јин прст није
краљ Анри IV, већ
Маријин стриц
стари тоскански
војвода. Анри је
био изувише зау-
зет да би могао
да присуствује —
сопственом венча-
њу.

СЛИКАР И ДИПЛОМАТА — У време кад је због слика за краљицу Марију чешће боравио у Паризу Рубенс је све познатији и као ди-
пломата. Он је на француском двору као изасланик надвојвоткиње
Изабеле обављао и разне државне послове, уручивао Изабелине по-
руке и поклоне француској краљици.

У СТАРОМ АТЕЉЕУ — У Енглеској је Рубенс урадио девет слика за
таваницу једне дворане коју је израдио Иниго Џонс, један од највећих
енглеских архитеката. Године 1630. враћа се у Антверпен где га је чекао
његов стари атеље. Рубенс сада одлучује да се ослободи дипломатске
активности и да се посвети искључиво сликању.

ХЕЛЕНА ФУРМАН — Кад се оженио шеснаестогодишњом Хеле-
ном Фурман, Рубенс је имао 53 године. Плавокоса Хелена постаје
његов главни модел за низ актова које је направио у митолошким
и алегоријским композицијама. Више њених портрета, на којима
је сама или са децом, најлепша су остварења Рубенсових интим-
них сликарских инспирација.

ВЕЛИКА КОЛЕКЦИЈА У ЛУВРУ — Године 1622. Рубенс је за краљицу Марију де Медичи почео да ради више слика на којима су призори из њеног живота: „Рођење Марије де Медичи“, „Венчање у Фиренци“, „Рођење Луја XIII“... Ове велике Рубенсове композиције данас се налазе у Лувру.

ЗАРОБЉАВАЊЕ ЈУЛИЈА — Рубенс је слике за Марију де Медичи радио у свом атељеу у Антверпену, а поставио их је 1625. године у краљичиној палати „Луксембург“ у Паризу. Био је то посао који би ретко који сликар прихватио. Рубенс га је обавио и умешно и успешно.

ПОРОДИЧНА ТРАГЕДИЈА — У жеку своје пуне сликарске и дипломатске активности Рубенс доживљава тешку породичну трагедију: умире му кћерка а три године касније и жена Изабела Брант. Расгрзан болом Рубенс сада веома много путује.

СЕКРЕТАР КРАЉЕВСКОГ ВЕЋА — Уверен у Рубенсову дипломатску способност шпански љрак Филип IV га, као секретара краљевског већа, 1629. шаље у Енглеску на мировне преговоре.

ПРИЗНАЊЕ КРАЉА ЧАРЛСА I — Енглески краљ Чарлс I био је тако задовољан овим необичним изаслаником да му је доделио племство. Захваљујући Рубенсу најзад је склопљен мир између Енглеске и Шпаније.

БАШТА ЉУБАВИ — Године 1634. Рубенс је уљем на дрвету довршио једну од својих последњих слика — „Башту љубави“. Слика и његова жена Хелена налазе се лево на слици, поред њих је једно дете, а на другој страни група жена и мушкараца који се забављају поред извора.

ПАРИСОВ СУД — Рубенс је испуњавао своја огромна платна бићима из митологије. На овој слици син тројанског краља Пријама — Парис пресуђује богињама Хери, Атени и Афродити која је најлепша... Петер Паул Рубенс умро је 30. маја 1640. у Антверпену.

КАКО КО КАЖЕ

латински — кор
грчки — кардија
Енглези — харт
Французи — кер
Немци — херц
Руси — сердце
Италијани — куоре
Јапанци — шинзо

Шпанци — корасон
Чехословаци —
срдце
Албанци — земр
Мађари — сив
Швеђани — јерта
Данци — херт
Турци — калб

Још су најстарији народи сматрали срце најважнијим органом у телу човека и за њега везивали разне обреде, приче и веровања, а и до данас су се у језицима већине европских народа сачували трагови некадашњег веровања да је срце средиште љубави, срданости, самилости, срдбе и других осећања и карактерних особина.

Три гује на срцу јуначком

Вероватно је човек до оваквих закључака о значају срца дошао пошто је приметио да се при сваком узбуђењу мења ритам и јачина откуцаја срца, затим да је и код људи и код животиња рањавање у срце по правилу смртоносно, као и то да рад срца у животу човеку не престаје... За срце и његову „магич-

ну моћ“ везани су и разни жртвени обичаји. Да би умилостивили богове, древни народи су им приносили на жртву не само животиње већ и људе. Тако су прастановници данашњег Мексика Ацтеки жртвовали најснажније младиће, а централна тачка ове страшне церемоније било је чупање срца из груди! И за нека примитивна људождерска племена главно је било домоћи се срца храброг непријатеља, а припадници афричког племена Масан и данас, кад улове копљем лава, истргну из њега срце и поједу га верујући да ће тако постати неустрашиви.

И у нашим народним песмама и причама срце се обавезно узима као средиште тела. Најмлађи брат никако није могао да ослободи уграбљену сестру док се није домогао срца Баш Челика које је било добро сакривено: у лисици, а у њој је био зец, а у зecu голуб и тек на крају, у голубу — срце... Ни Краље-

НАЈЈАЧА ПУМ

ЗА 60 ГОДИНА СРЦЕ ОТКУЦА ДВЕ МИЛИЈАРДЕ ПУТА И НИКАД СЕ НЕ ЗАУСТАВИ!

вић Марко, рвући се с јунаком Мусом Кесеџијом никако га није могао победити док му лукавством није стигао до срца на коме су спавале „три љуте гује“.

Централно грејање у телу

Наравно, то су све народна веровања али у њима има нешто тачно: срце је заиста најважнији наш орган или, како би се научно то рекло, централни орган у затвореном систему који се зове крвоток. У овај систем поред срца спа-

дају још артеријско-венски судови, крв, лимфоток и коштану срдж. Улога срца је да снабдева сваку ћелију нашег организма храном и кисеоником, избацује штетне материје, носи хормоне који регулишу животне процесе, лекове, одржава сталну телесну температуру, право централно грејање у организму и још много шта. Како то постиже?

Срце ради самостално, има свој сопствени мотор. У овом органу рађају се импулси и он ради аутоматски под контролом вегетативног нервног система непрекидно се стежући и ширећи. За време стеза-

ња крв из срца иде у венско-артеријске судове, а при ширењу обратно: крв иде у срце из венско-артеријског система. Сваког дана срце испумпа око 12 хиљада литара крви!

Овај шупаљ мишићни орган у чијој се средини налази крв подељен је уздужном преградом на два дела: десно или венско и лево, артеријско. И попречно је између преткомора и комора срца подељено такозваним записцима који пропуштају крв само у једном смеру. Јер, венска и артеријска крв не смеју се мешати!

Мали и велики

Из целог тела у десно срце стиже венама „нечиста“, употребљена крв zasiњена угљен-диоксидом а сиромашна кисеоником, а зна се да је кисеоник основа живота и да без њега нема сагоревања у ћелијама нити стварања енергије. Дужност је срца, уз помоћ плућа, да пречисти ову крв и нову, свежу, пошаље у све делове организма. Овај део крвотока који иде од деснога срца носећи из њега венску крв до плућа где се врши размена гасова зове се мали или срдано-плућни крвоток. У плућима крв узима кисеоник а избацује угљен-диоксид, венска крв се од тамноцрвене претвара у чисту артеријску и сад се свежа крв из плућа враћа у лево срце.

Велики крвоток иде од левога срца носећи артеријску крв до сваке ћелије у организму. (Због тога су неки капилари тако уски да кроз њих може да прође само једно црвено крвно зрнце!) Њима она предаје кисеоник, а узима угљен-диоксид као отров и враћа се у десно срце где опет почиње мали крвоток.

В. С.

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ СРЦУ?

● свако има срце које је отприлике велико колико и његова песница. Сматра се да је просечно срце тежко 300 грама. Код спортиста, међутим, због систематског тренинга срце је повећано и то највише код маратонаца и бициклиста. Највеће до данас у литератури забележено срце на свету има наш ватерполиста МИРКО САНДИЋ!

● Луис Ванкански је први човек у чијим је грудима закуцало туђе срце. Њему је децембра 1967. године доктор Кристијан Бернар са својом екипом пресадио срце другог човека који је непосредно пре тога умро. Трансплантација је извршена у болници Гротешур у Кентауну, Јужноафричка Република.

● потребно је једва 23 секунди да сва наша крв, које отприлике има пет литара у организму, проструји кроз цело тело.

ЛЕКАРИ
КАЖУ ДА
НИКО НА
СВЕТУ НЕМА
ЗЕКЕ СРЦЕ ОД
МЕНЕ. У ЊЕГА
СТАНЕ
1600-1700
КУБНИХ САН-
ТИМЕТРА
КРВИ!

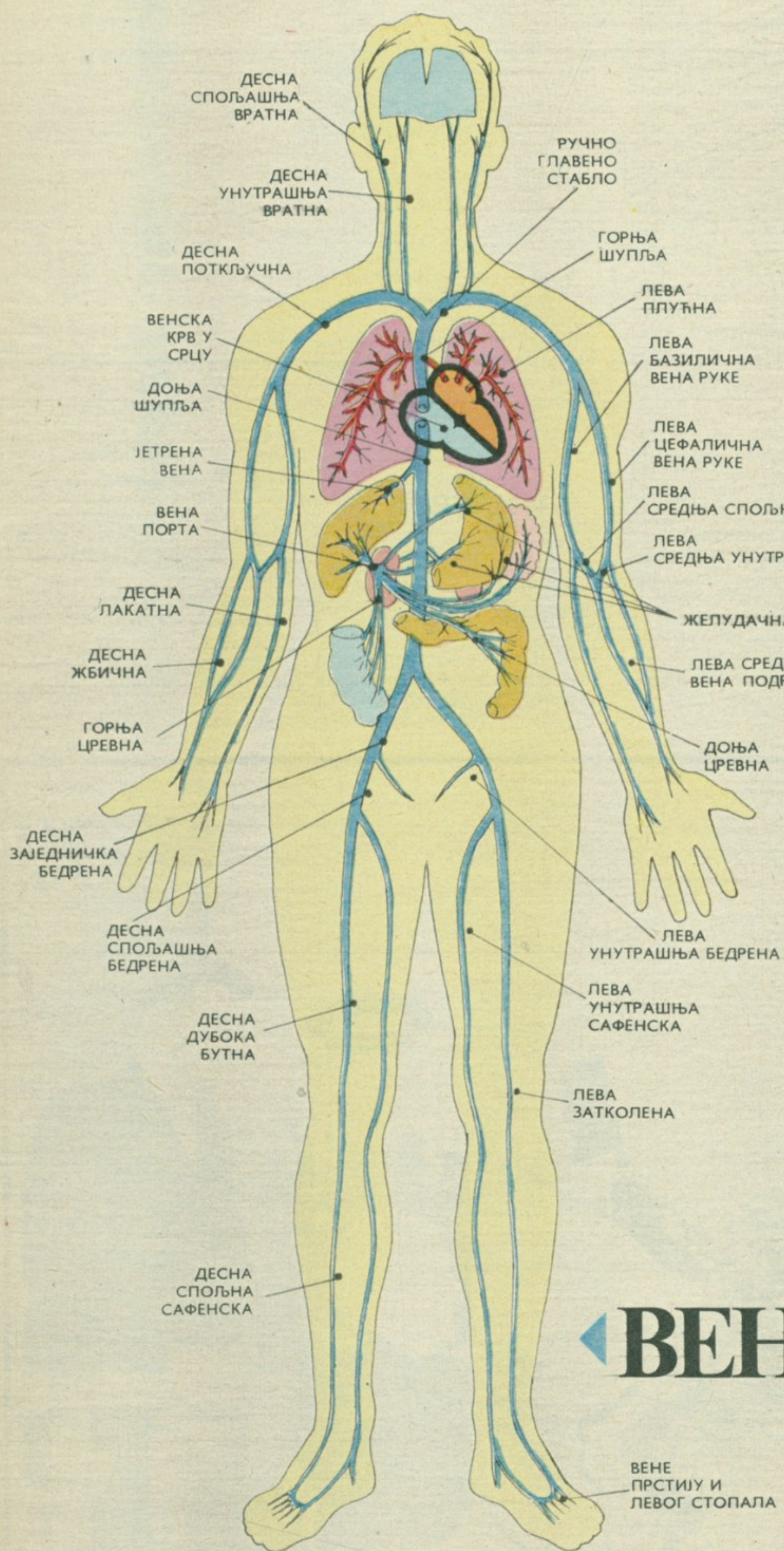
● ако крв тече од срца према неком органу, такав се крвни суд увек зове АРТЕРИЈА па макар кроз њега текла и венска крв (таква је на пример плућна артерија која венску крв води из срца у плућа) и обрнуто: ако неки крвни суд води крв према срцу он се увек зове ВЕНА и онда

кад њиме тече артеријска крв.

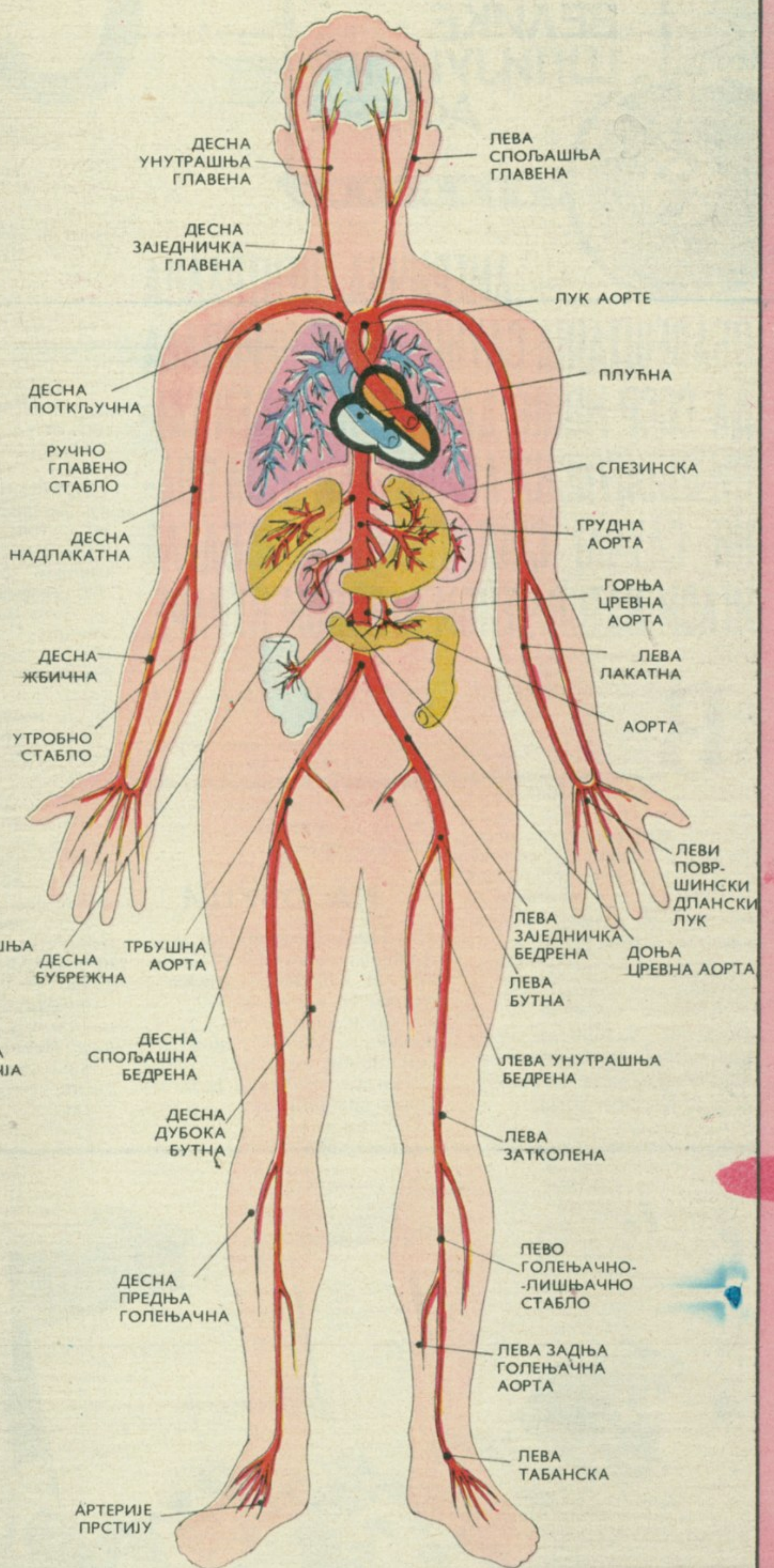
● и кад је извађено из организма, срце може још дуго куцати. Жабље срце је потребно само очувати од сушења држањем у Рингеровом раствору, па ће куцати сатима после одвајања од тела. Код топлокрвних животиња потребно је

доводити артеријску крв и одржавати срце на телесној температури и оно ће куцати неко време после одвајања од организма. И човеково срце има високо развијену способност аутоматског рада. Један совјетски физиолог успео је да изазове контракције срца неколико часова пошто је одвојено од организма.

ПА НА СВЕТУ

ВЕНЕ

АРТЕРИЈЕ

СЛЕДЕЋИ ПУТ:
ОРГАНИ ЗА
ВАРЕЊЕ

ВЕЛИКЕ ШПИЈУНСКЕ АФЕРЕ

АМЕРИЧКА ЦЕНТРАЛНА ОБАВЕШТАЈНА СЛУЖБА НИЈЕ ВЕРОВАЛА ДА СССР МОЖЕ ДА ОБОРИ И ЊЕН ТАЈНИ ШПИЈУНСКИ АВИОН, АЛИ ЈЕ ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ СВОГ ПИЛОТА СНАБДЕЛА ИГЛОМ НАТОПЉЕНОМ ОТРОВОМ КУРАРЕ.

Ваздухопловни поручник Франсис Гари Пауерс за-
послио се 1956. го-
дине као цивилни
пилот Централне обавештај-
не службе (ЦИА). Са још не-
колико војних пилота пот-
писао је уговор на основу
кога ће му бити исплаћено
по 2500 долара месечно за
летење авионима У-2 дуж
совјетске границе и изнад
совјетске територије. Функ-
ционари америчке обавештај-
не службе веровали су да
совјетски радар не могу
да дејствују на великим ви-
синама на којима лете авио-
ни У-2. Каснији догађаји по-

казали су да је то била за-
блуда.

Припреме за ове летове
обављане су у Америци. Са
пилотима су радили за то
нарочито одређени људи.
Обука је обухватала и упоз-
навање опреме.

НА ОБУЦИ

— Неколико дана после у-
грађивања „гренцера“ — спе-
цијалне напаве за ометање
радар — у авионе У-2 оба-
вештајни официр нас је у-
познао са једним новим де-
лом опреме — прича касни-
је Пауерс. — Личио је на о-
бичан сребрни долар са ме-

СМРТНО СРЕБР ДОЛ

талним привеском, тако да
се могао причврстити и лан-
чић за кључ.

Очигледно, уживајући у
нашој заблуди, официр је
одвртао привезак. У „дола-
ру“ се налазило нешто што
је личило на обичну иглу.
Када смо је мало боље за-
гледали видели смо да се
око игле налазе неке кори-
це које нису биле сасвим
причвршћене уз „главу“. По
што је скинуо корице оба-
вештајни официр је опет по-
казао танку иглу. При вр-
ху је имала неколико жле-
бова, у којима се налазила
нека лепљива супстанца мр-
ке боје.

Био је то отров кураре.
Само један убој био би до-
вољан да изазове тренутну
смрт. Речено нам је да ћемо
од сада носити то уместо
цијанида.

У то време пилотима од-
ређеним за шпијунске лето-
ве већ је почело да бива до-
садно. У току 1958. 1959. и
у почетку 1960. године број
надлетања био је знатно сма-
њен. Пролазило би и по не-
колико месеци а да пилоти
нису обави. и ни један за
датак.

А овда наједном, после ду-
ге паузе, за април 1960. би-
ла су предвиђена два надле-
тања. У првој мисији треба-
ло је да Пауерс буде заме-
на, у случају да пилот не
буде способан да лети, а у
другој — пилот.

РЕЦИТЕ ИМ СВЕ!

Док су се припремали за
ово надлетање Пауерс је од-
лучио да постави неколико
питања обавештајном офици-
ру:

— Шта ће се догодити
ако неко од нас ипак падне
на совјетску територију? То
је ужасно велика земља и

требало би много пешачити
до границе. Имамо ли тамо
неког с ким бисмо се могли
повезати? Можете ли нам да-
ти нека имена и адресе?

— Не, не можемо! — гла-
сио је кратак одговор.

Ипак то није било оно
што је Пауерс желео да чу-
је, одговор који је добио
био је више него јасан. ЦИА
није хтела да ода имена а-
меричких агената у Совјет-
ском Савезу. Али, Пауерс је
био упоран.

— Добро, рецимо да се до-
годи оно најгоре — наста-
вио је. — Да авион буде
приморан на спуштање и пи-
лот буде заробљен. Шта ће
он рећи у том случају? Ко-
лико сме да каже?

Остаци обореног шпијунског авиона У-2.

Пауерс на суђењу у Москви.

ОСНИ НИ АР

Обавештајни официр се на смејао.

— Можете им рећи све, јер ће они и онако све открити.

У-2

Није било никаквог разлога за претпоставку да ће се Пауерсов лет лоше завршити. Ипак, осећао је страх већи него обично. Надлетање се разликовало од претходних: биће то први покушај да се лети преко целог Совјетског Савеза. Од Пешавара, у Пакистану, до норвешког града Боде где је авион требало да слети, морао је да пређе око 6300 километара!

Заједно са групом радника који су радили на припреми лета, Пауерс је пребачен у Пешавар. Авион У-2 није се налазио у Пешавару, већ у суседној бази у Инсерлику. Ради безбедности, летелица је пребачена у Пешавар ноћу, само неколико часова пре узлетања.

Авион У-2 био је у то време поно: америчког ваздухопловства. Конструисан је искључиво за шпијунске летове. Фирма Локид, која га је изградила, сматрала је да се нешто боље не може направити. Авион се по свом спољашњем изгледу није много разликовао од стандардних. Покретао га је снажан турбомлазни мотор који се користио само приликом узлетања и спуштања. Између те две тачке пилот би га искључивао и у току највећег дела лета авион се кретао као једрилица. Да би добили у тежини, конструктори су класични уређај за слетање заменили новим и лакшим који се састојао од два точка распоређена као код бицикла: један напред а други иза њега, на репу.

И поред два помоћна уређаја на крилима, слетање је представљало праву вртоломију. Уз камере, које су са висине од 17.000 метара могле да сниме на земљи чак и

лоптицу за голф, авион је у пилотској кабини носио читаву шуму апарата и инструмената, између осталих и уређај за узимање узорака састојака из атмосфере на основу којих се могло утврдити да ли Совјети врше нуклеарне пробе, у ком обиму и које врсте!

Главна пажња приликом конструкције овог авиона била је усредсређена на висину његовог лета: она је морала бити велика како би се избегла могућност да га ухвати радар. У томе се и успело: авион је достигао висину од преко 20.000 метара! Међутим, нико није претпостављао да Совјети имају радарски систем који „хвата“ чак и на тим висинама!

ПОГОЂЕН САМ!

Првог маја 1960. године, Пауерс је у 6,20 часова узлетео са аеродрома у Пешавару и кренуо према Совјетском Савезу.

Кад је ухватио висину, спољна температура авиона спала је на 60 степени испод нуле. Хладноћа је полако продирала у његову ка-

бину. Одједном авион је почео „лоше да се понаша“. Аутоматски пилот није више добро функционисао. Пауерс је морао да га искључи и да се преостали део пута ослони само на ручне команде.

Требало је да донесе одлуку: или да се врати или да настави лет. Налазио се већ преко 2000 километара дубоко у територији СССР-а. Видљивост је била изврсна. Према оријентирима испод њега је требало да буде град Свердловск. Одлучио је да настави лет.

Изненада, снажан ударац потресао је авион. Пилот је осетио како се авион врти кљуном према небу! Одећа га је стезала док га је гравитациона сила вукла напред, према кљуну авиона. Знао је да су га Совјети погодили и схватио да се у том тренутку руши мит о „неухватљивости“ У-2!

Одлучио се да притисне дугме за уништавање авиона али је у последњем тренутку променио мишљење: можда је боље да се прво послужи механизмом за избацивање седишта. Али, због положаја у ком се налазио, сигурно би изгубио обе ноге. Откачио је пластичну ку-

полу изнад кабине која одмах полете васионом.

Гравитациона сила скоро га је истргла из авиона. Телом је ударио о ретровизорско стакло и одломио га. Бојао се само да се одећом не закачи за неки од апарата у авиону.

Авион се и даље вртео у круг. Изненада је осетио да је слободан. Почео је да пада, као да плови по таласима. Падобран се аутоматски отворио. Сећајући се мапе у цепу која је показивала могуће путеве за Пакистан или Турску, извадио их је и поцепао у парчиће. Док се падобран спуштао он је размишљао какву причу да измисли.

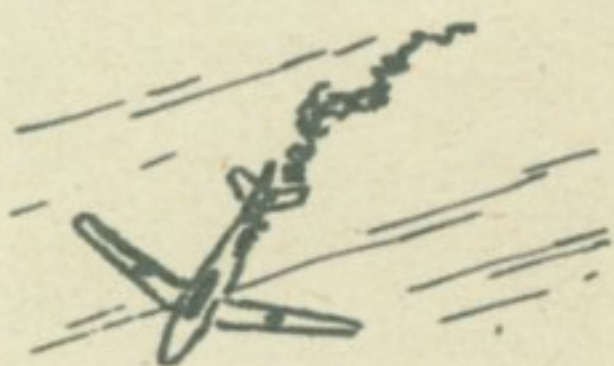
НЕОБОРИВИ ДОКАЗИ

На земљи га је већ чекала група људи. Кад се дочекао на ноге окупили су се око њега постављајући му питања на која није могао да одговори јер није разумео руски.

Нада да ће можда да се извуче неком „причом“ трајала је само кратко јер су почели да пристижу сељаци

носећи делове опреме из обореног авиона. Пауерс се згрчио од страха. Један сељанин држао је у руци ролу са 70-милиметарским филмом!

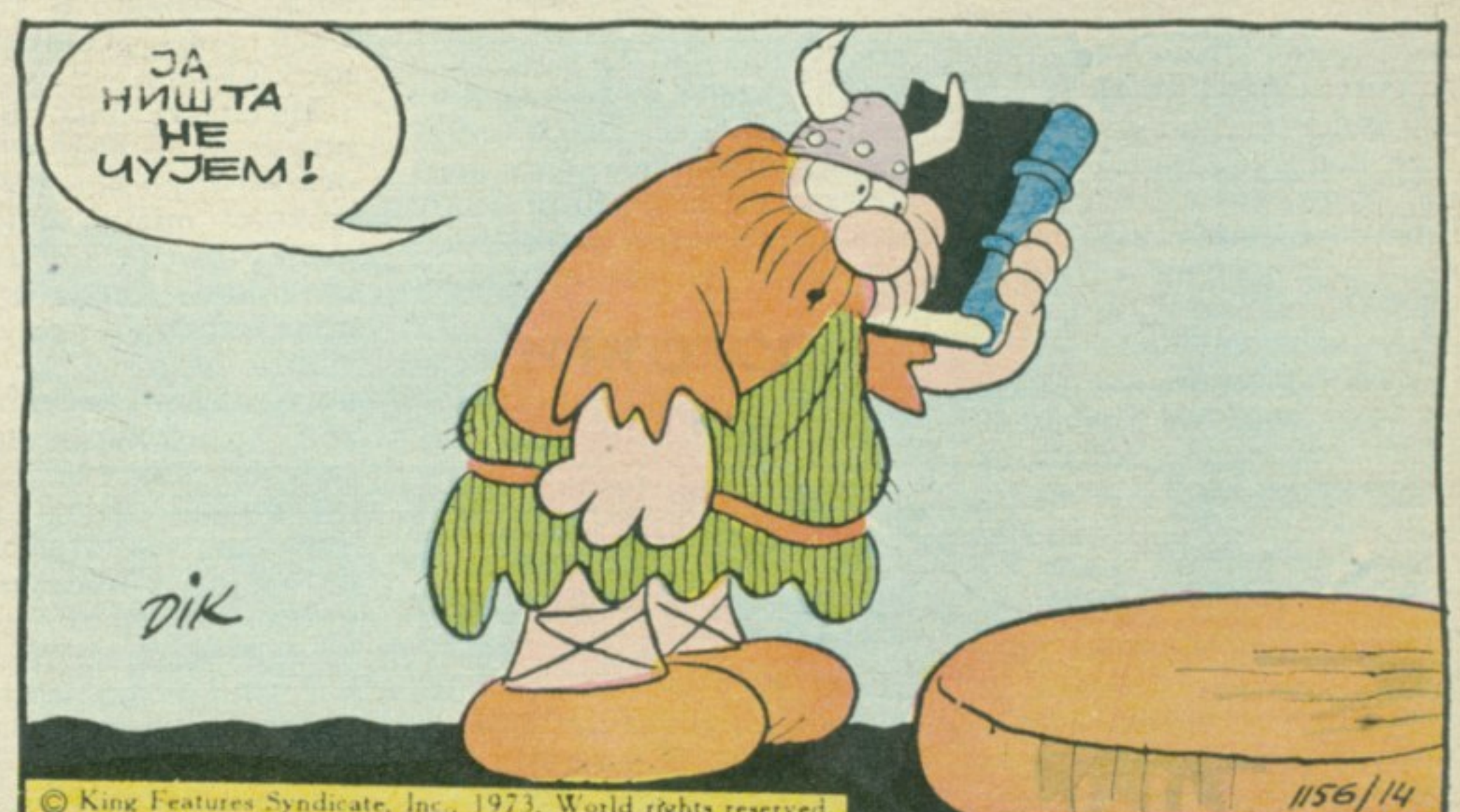
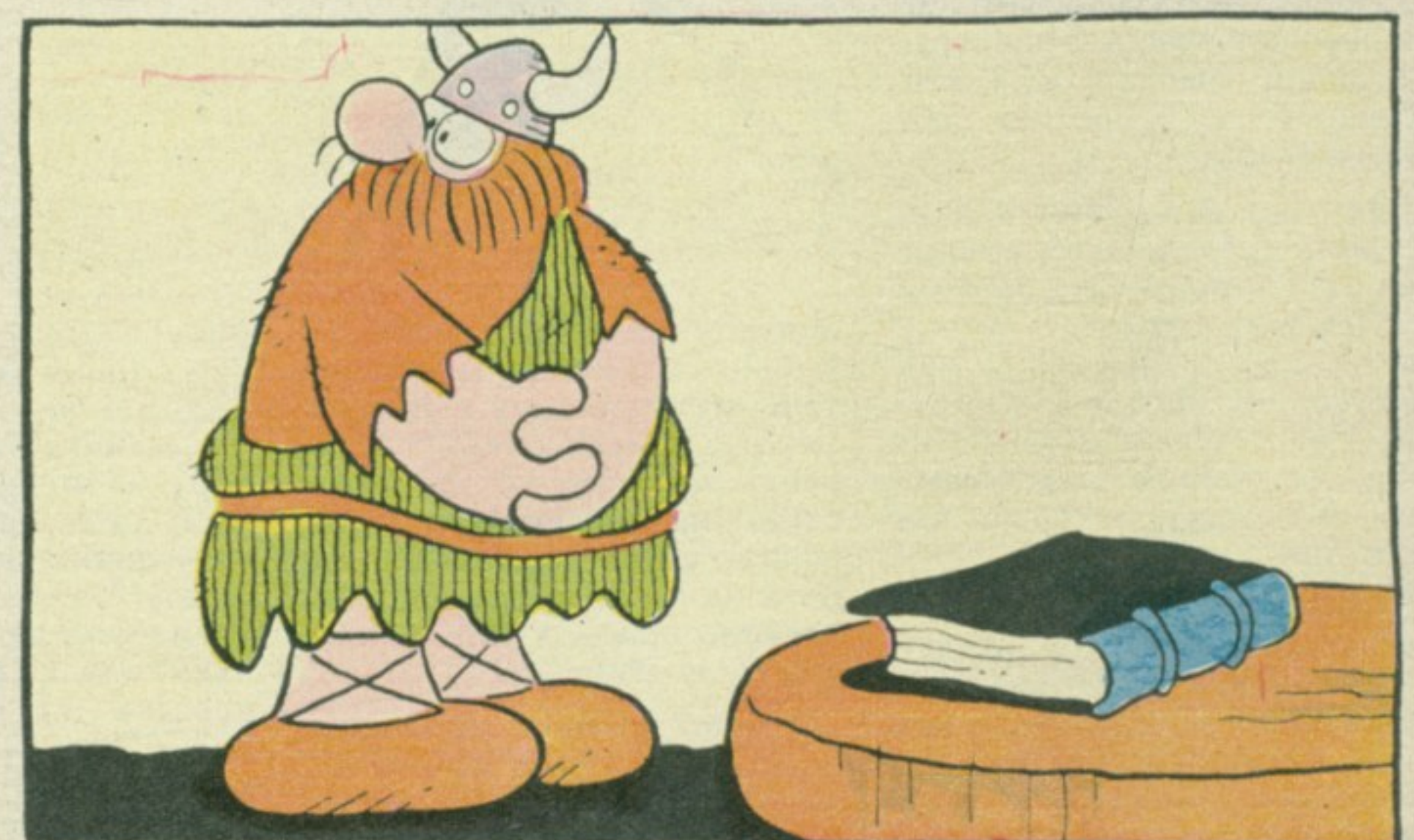
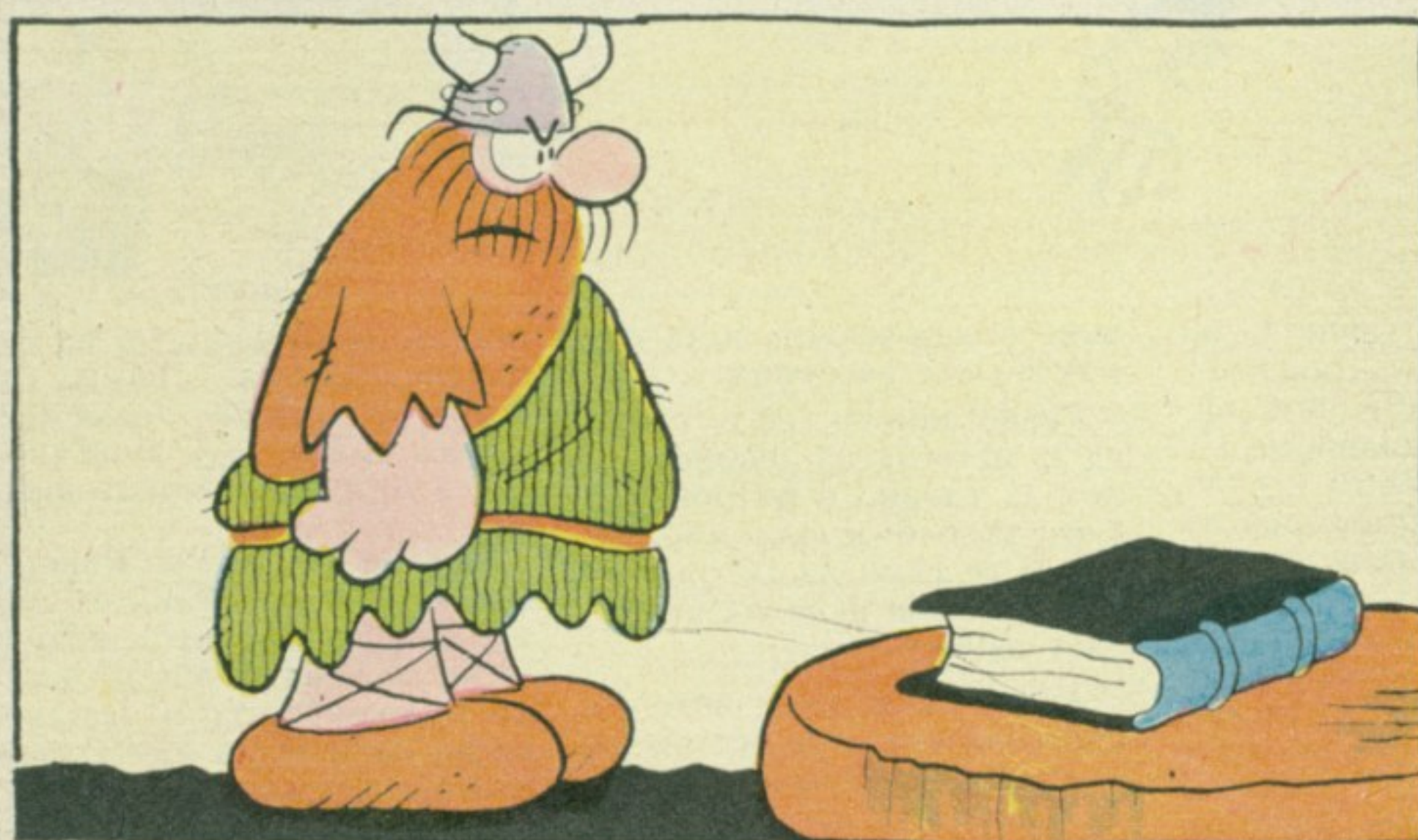
Повели су га у Свердловск. Заставе и гомила окупљеног света на улицама јасно су показивали да је неки празник. Тада се Пауерс сетио да је Први мај! Одвезли су га у канцеларију дежурног службеника на првом спрату једне сиве зграде. Било му је јасно да се налази у милицији.

На суђењу, одржаном у Москви, Пауерс је осуђен на 10 година затвора. Међутим, у затвору је остао око две године а онда је замењен за Рудолфа Абела који је у САД издржавао казну затвора као совјетски шпијун.

Пауерс и данас лети, на малом авиону и на малој висини: посматра саобраћај на ауто-путевима и пријављује прекршиоце.

ХОГАР СТРАШНИ

ОСВЕТА

— Шта гледаш? Пролази! — љутито ми је добацила Драгица, а Рајна се само кикотала.

З а мене је Драгица била дивна, лепе главе, лепог свега. Али била ми је и страшна и плашио сам је се некако. Највише сам се бојао да ће ме одбити. Становала је близу моје куће, гледали смо се сваки дан. Већином је била у друштву с другарицом Рајном, ретко кад сама. То ми је причињавало посебну тешкоћу.

Сваке вечери слушајући музику са радија размишљао сам о томе како ћу са њом шетати по корзоу, парку, причати јој и тако је полако освојити... Маштао сам. Можда је слично било и код ње, али ја то нисам знао. Ипак, она је прва прекинула то обострано ћутање.

— Зар седмак неће да каже ни здраво?

То је било охрабрење, дакле, биће све како сам мислио. И одлучио сам: искористићу прву прилику.

СВЕ КАКО
НЕ ТРЕБА

Сећам се добро те вечери, био је 8. децембар 1952. године. Она ни овог пута није ишла сама већ са другарицом. Ја за њима. И, пред је-

дном кућом у улици Ратка Митровића Рајна се зауставила.

— Драгице, ту станује Миле! Ваљда знаш!

Рекла је то гласно, са при звуком шале. Ја ништа нисам разумео, па сам јој пришао баш пред кућом Милета Радоњића, брата сада познатог фудбалера чачанског „Борца“ Ђуке Радоњића. Тачно сам погодио где треба и како треба!

Поздравио сам је очекујући да ми одговори, али на моје запрепашћење Рајна се почела кикотати, а Драгица је била сва збуњена. Наједном се прибрала, ни трага од погледа на који сам био навикао од ње, и оштро ми одбрусила:

— Шта гледаш? Пролази!

За мене, повученог младића, био је то тежак ударац. Покуњено сам пошао, ништа не разумевајући. Сви моји лепо снови су се распршили. Тек кад ми је мој друг Михаило испричао да Миле Радоњић важи за њену симпатију, и да би, по његовим речима, боље било да сам је у пола ноћи пробудио и замолио је да се упознамо, све ми је постало јасно. Нисам могао изабрати незгоднији тренутак ни горе место. Али, ништа се није могло поправити!

Сам самцит лутао сам улицама свестан да Драгица Перуничкић неће бити моја девојка, тражећи да је сретнем иако сам је одбио.

Дани су пролазили, мој „кикс“ је полако падао у заборав. Пошао сам у осми разред гимназије, она у шесте (данас су то IV и II). Почело је опет као пре са гледањем, али сећајући се оног њеног: „Шта гледаш? Пролази!“ нисам имао храбрости, баш никакве. Она ју је онда уништила, а ето сада опет даје повод на исти начин:

— Зар осмак неће да каже ни здраво?

Ни овог пута нисам одговорио, само сам размишљао о томе да је дошло време да јој вратим мило за драго. Шта ће даље бити, нисам мислио. Ускоро ми се указала прилика.

ДОБИЛА ЈЕ
СВОЈЕ

Дивно децембарско вече, годину дана касније, 1953. Снежни покривач обасјан прекрасном месечинном, све изгледа напољу тако лепо, тако романтично. Све је тако да се машти пусти на вољу. Са мном је мој брат Малиша. Дискутујемо о фудбалу: Језеркић или Томашевић? Али, наједном, ништа више нисам чуо јер улицом Радише Поштића наилази — она! Приближава се све више, њен поглед је управљен право у мене, она ме упадљиво гледа, немогуће је на њега не одговорити. Ја размишљам, последњи пут се колебао и намерно окрећем главу у страну. Кад је она готово протрчала поред нас, брат ме је мунуо:

— Шта ти значи ово? Видиш ли како те гледа.

— Добила је своје! Вратио сам јој! — одговорио сам надајући се да се она сада осећа као ја годину дана раније.

— Погрешио си! — казао је Малиша пошто је саслушао моју причу. — Ако исто осећаш према њој, осветио си се сам себи!

МЕЛОДИЈА
МОЈЕ
МЛАДОСТИ

Отишао сам на корзо али и тамо и кад сам се враћао кући, њен поглед пратио ме

је непрекидно. Ипак је требало да поступим другачије и она би другачије реаговала, Малиша би отишао, а ја са њом...

Сав тужан укључио сам радио-апарат.

— Слушајте „Месечеву серенаду“ у извођењу чувеног америчког плесног оркестра Глена Милера — тргао ме је глас спикера. Опет сам видео њен поглед, диван одсјај месечине. И, кад сам чуо прве тактове

ове мелодије, био сам као опчињен. Звук саксофонске линије резао је тужно, сентиментално. То је била права музика за моје расположење у том тренутку.

Изишао сам из куће. Тражио сам Драгицу која ме од сутра неће више гледати. Шансу, и то последњу пропустио сам.

За мене је „Месечева серенада“ остала и до данас, кад ми је тридесет и седам година, најлепша и најтужнија мелодија моје младости.

Прошлог лета свако вече проводио сам у Чачку, међу младима у Улици Радише Поштића која је и данас украшена обичним светиљкама. Разговорили смо о Љубојевићу, Спаском, Фишеру. Приметио сам да су девојке и младићи данас међу собом знатно слободнији и, да тако кажем, храбрији него онда кад сам ја имао седамнаест а Драгица Перуничкић петнаест. Једна ме је девојка, кад сам им ово испричао с чуђењем запитала:

— Па, зар је могуће да нисте умели да успоставите контакт с том девојком? Ни кад ми нисмо биле тако страшне! То се вама мушкарцима само чини!

Драгољуб Ђирић,
шаховски велемајстор,
Чачак, Мариновићева 22/6

Раскорак

Ты, у овој малој ријечи
Ты ћеш остати заувјек,
као што нећеш у мојим рукама.

Положен у њу као фараон у вјечности,
као птица у небу.

Само она
има моћ да ће држи засуђеној
Тебе, најсвијетлију сјенку вјетра.

Само само она
јер Ти већ ево климаш из мојих руку,
климаш заувјек.

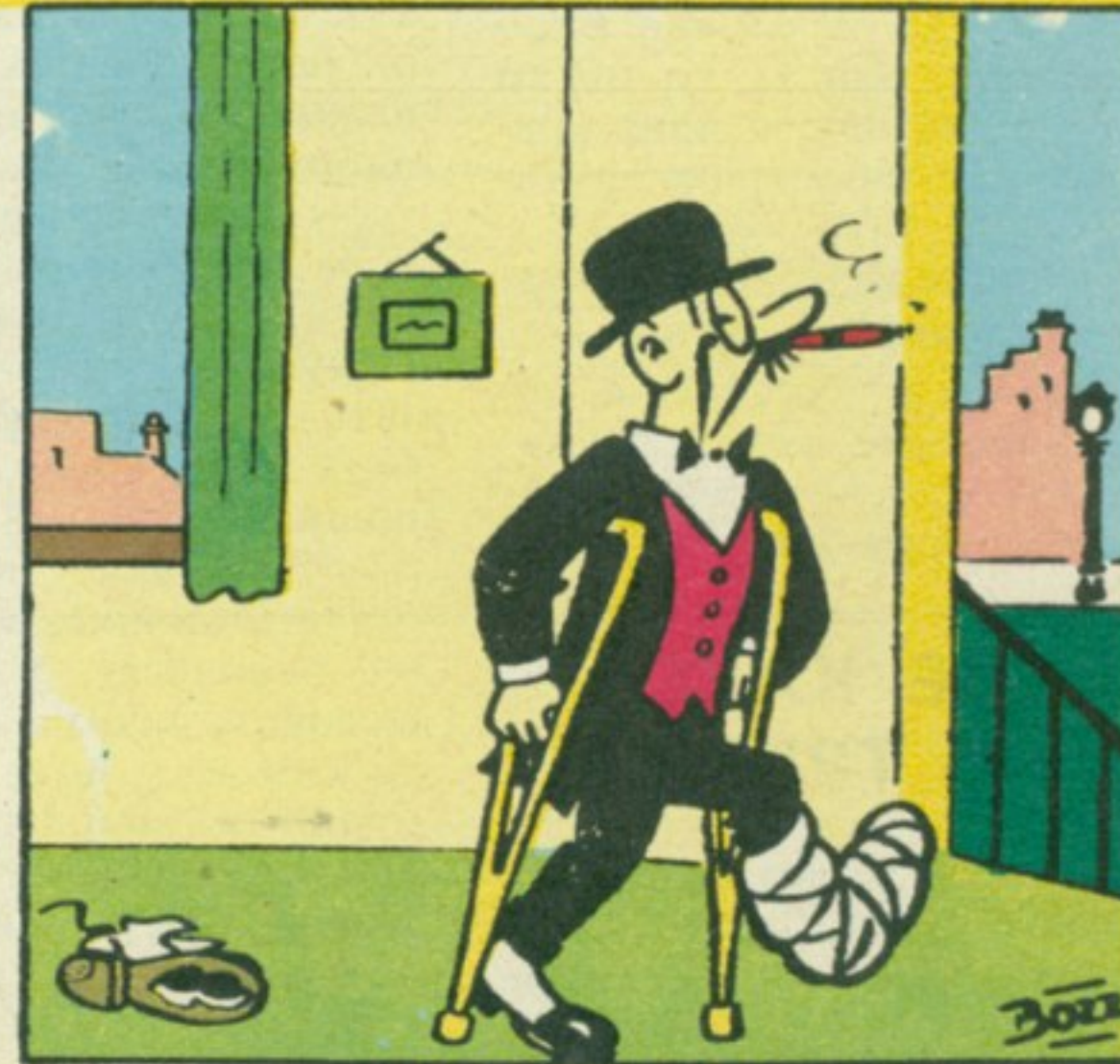
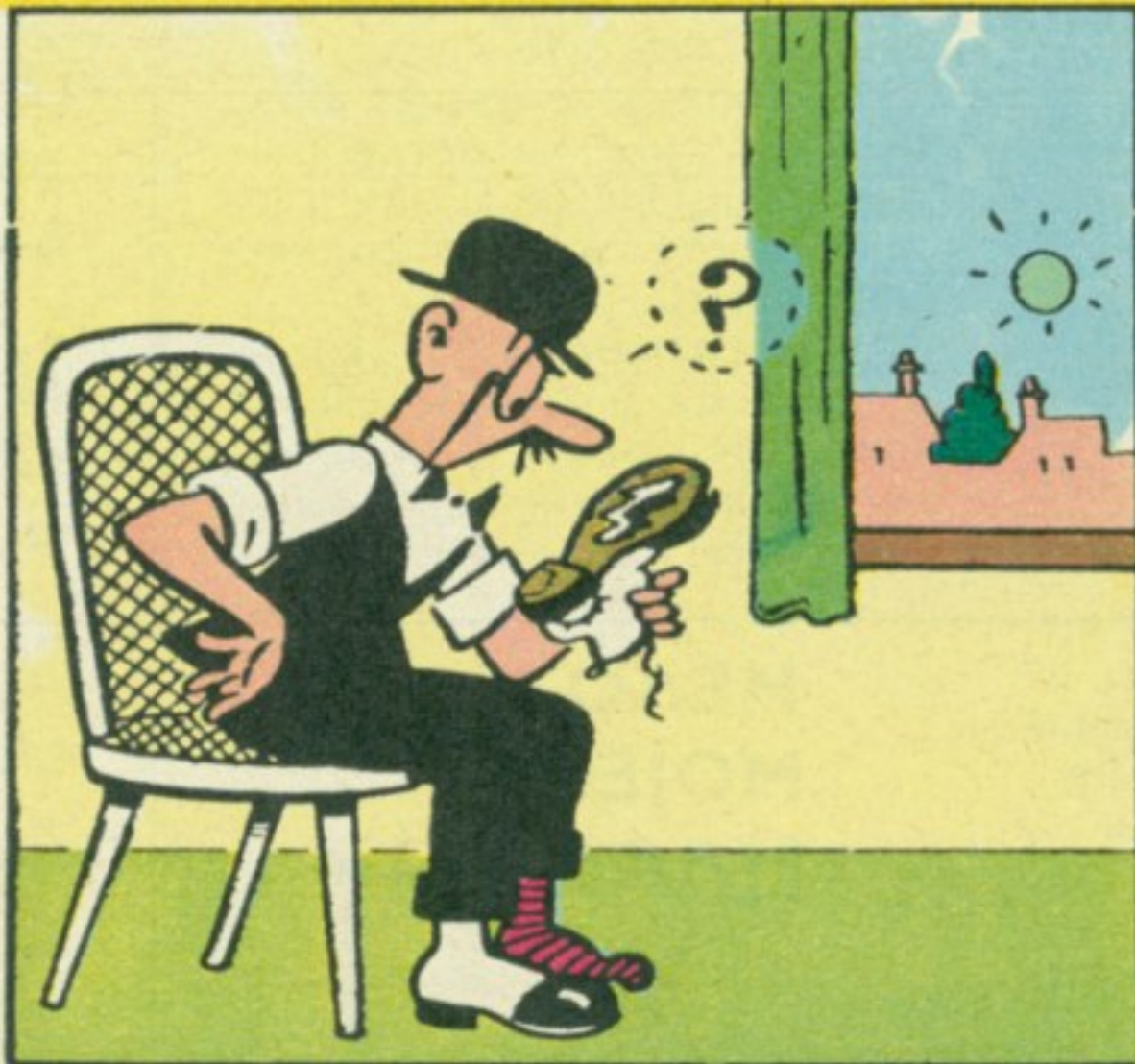
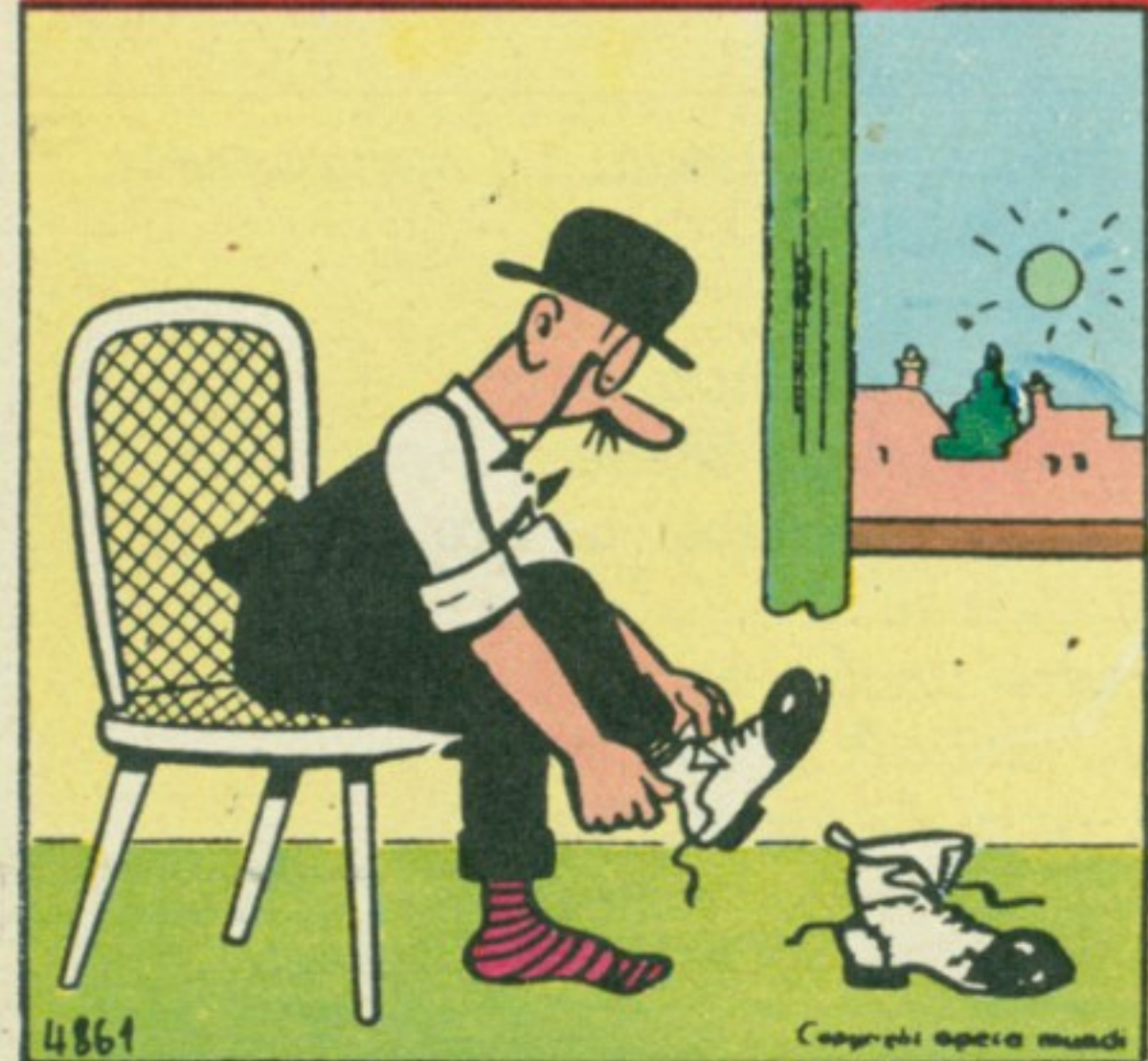
И што више одлазиш,
што је ријеч птица Тебе
и месо њено тирејери и сја.

Кад једном поспе одеш,
ћућ ћеш чинић у мој сан
и више се нећемо расијати.

Весна Крмљотић
(1932)

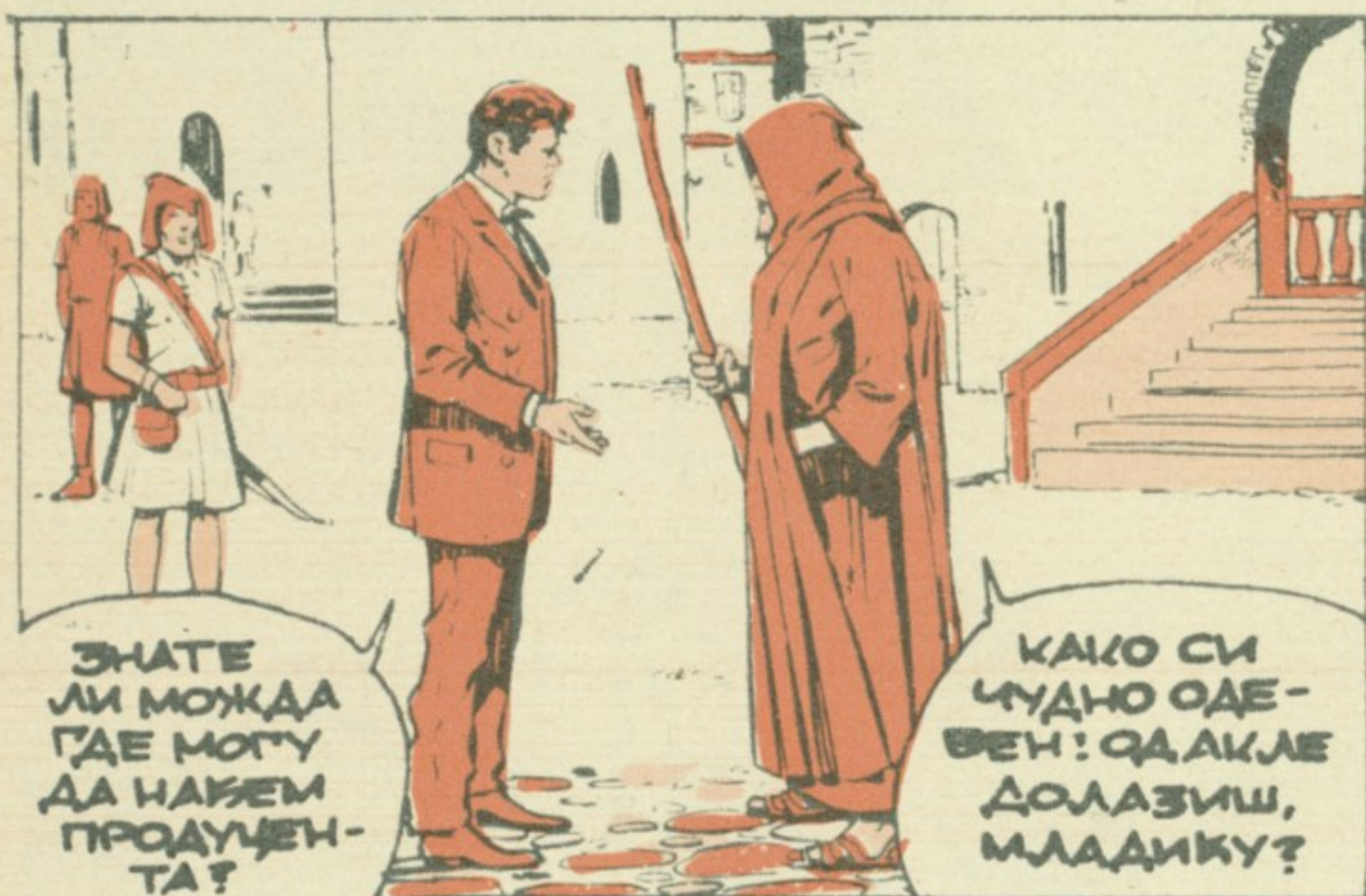
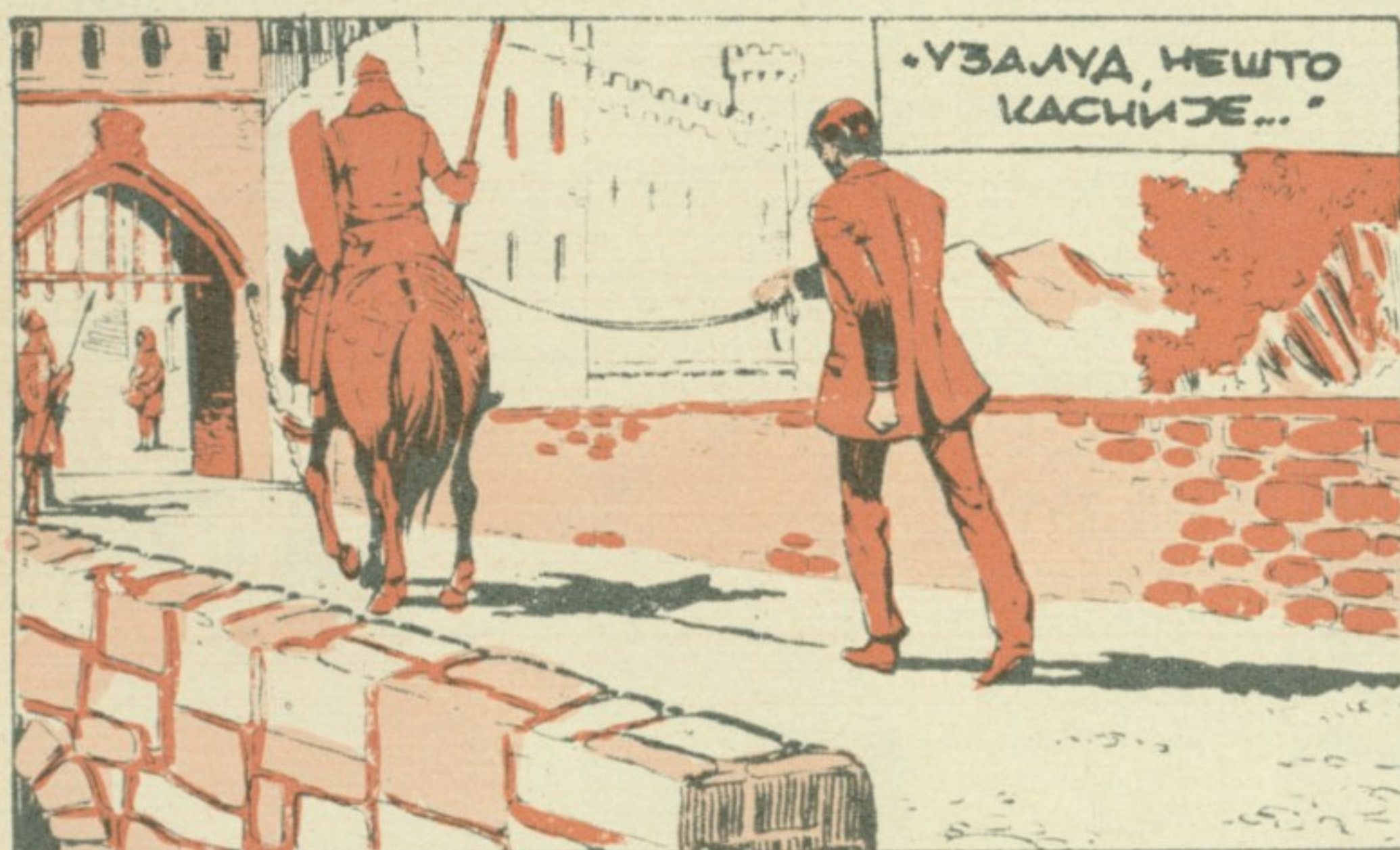
ГАВРА

ДЕНКИ НА ДВОРУ КРАЉА АРТУРА

по
Марку
Твену

СЛУШАЈ, СИНКО! ТИ СИ ДОБАР ДЕЧКО, АЛИ СЕ НАС ДВОЈИЦА НЕ РАЗУМЕМО! ЈА НЕ МОГУ ДА СЕ БОРИМ ПРОТИВ СВИХ ОВИХ ЉУДИ...

ЧЕКАЈТЕ МАЛО...

ДОШАО САМ ДА ВАМ ПОМОГНЕМ! ОСУЂЕНИ СТЕ НА СМРТ И СУТРА ЋЕ ВАС СПАЛИТИ! ЧАРОБЊАК МЕРЛИН ВАС ЈЕ ПРОКЛЕО!

ПАЗИ, ПАЗИ! А КАКО?

СХВАТИО САМ ДА И ЈА ТРЕБА ДА ИГРАМ ИГРУ...

ЧУЈ, КЛАРЕНСЕ, ЈА САМ ТАКОБЕ ЧАРОБЊАК!

ОТИЂИ И ПОРУЧИ КРАЉУ ДА САМ СТРАШНИ ЧАРОБЊАК МАКАМАК И ДА ЋУ СУТРА ИЗАЗВАТИ СМАК СВЕТА!

КЛАРЕНС ЈЕ ОТРЧАО...

ВИДЕЋЕМО ШТА ЋЕ КРАЉ РЕКИ...

...И УБРЗО СЕ ВРАТИО...

КРАЉ СЕ СИЛНО ИЗНЕНАДИО КАД ЈЕ ЧУО ВАШУ ПОРУКУ И ЖЕЛИ ДА ЗНА ШТА ЋЕ СЕ ТАЧНО ДОГОДИТИ!

ХМ! СМИСЛИЋЕМО ВЕК НЕШТО!

СЕТИО САМ СЕ ДА СУТРА ТРЕБА ДА СЕ ДОГОДИ ПОМРАЧЕЊЕ СУНЦА И...

РЕЦИ КРАЉУ ДА ЋУ СУТРА ТАЧНО У ПОДНЕ БАЦИТИ СВЕТАЛО У ПОНОЋНУ ТАМУ!

ТАМА УСРЕД ДАНА? ПРОЗНО!

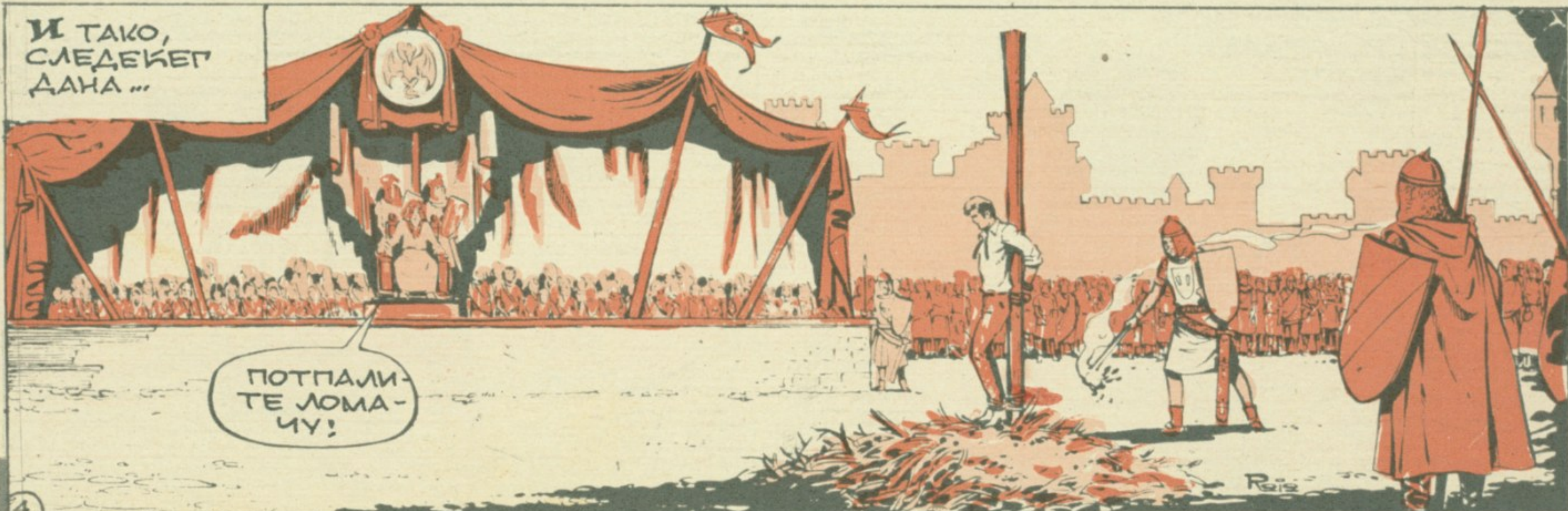
КРОЗ ПОЛА ЧАСА У ДВОРУ...

НИСТЕ МУ ВАЉДА ПОВЕРОВАЛИ? ПА ОН ЈЕ САМ БАВО! ЗНАО САМ ЈА ТО! НА ЛОМАЧУ С ЊИМ!

МЕРЛИН ИМА ПРАВО, ВЕЛИЧАСТВО!

И ТАКО, СЛЕДЕКЕП ДАНА...

ПОТПАЛИТЕ ЛОМАЧУ!

НЕКА УМРЕ КАО ШТО ЈЕ
ЗАСЛУЖИО!

А ТАДА КАО ШТО САМ
И ОЧЕКИВАО ...

ШТА ОВО
ЗНАЧИ?

ТАЈ ЧОВЕК ЈЕ
САМ ЂАВО!

СВЕ ЋЕ НАС
УНИШТИТИ!

СПАСИТЕ ГА ПРЕ НО ШТО
НА НАС НАВУЧЕ НЕСРЕЋУ!

НА МОЈУ СРЕЋУ
ВАТРА СЕ ЈОШ НИЈЕ
РАЗБУКТАЛА ...

ЈЕСИ ЛИ СЕ УВЕРИО, КРАЉУ! ПОС-
ТАВИ МЕ ЗА СВОГ ПРВОГ МИНИСТРА
И ОСИГУРАЈ МИ ДОБРЕ ПРИХОДЕ
ПА ЋУ ВРАТИТИ СУНЦУ СЈАЗ!

СТРАЖА!
БРЗО! ОД-
ВЕЖИТЕ
ГА!

ТЕК ТАДА САМ СХВАТИО ДА САМ СЕ
СТВАРНО ВРАТИО У ПРОШЛОСТ ...

НАДАМ СЕ ДА ВАМ ЈЕ ОВО БИЛА ДОБРА ПО-
УКА! ПРИСТАЈЕТЕ ЛИ НА МОЈЕ УСЛОВЕ!

ДОБИО САМ СВЕ ШТО САМ ТРАЖИО ...

ПРИСТАЈЕМ НА СВЕ!
ОД САД СИ СЛОБОДАН
ЧОВЕК И ДОБИЋЕШ
СВЕ ПОЧАСТИ!

НЕШТО КАСНИЈЕ ОДЕНУЛИ СУ МЕ КАО ПРИНЦА ...

ДОБРО! САДА КУ НАРЕДИТИ ДА СЕ СВЕТОСТ ВРАТИ! АЛИ, ВОЛЕО БИХ ДА И ОН ПРОБА ДА ТО УЧИНИ!

ВИДИШ ЛИ, МЕРЛИНЕ? МОГАО БИ ДА МУ БУДЕШ УЧЕНИК!

И КАДА САМ ВИДЕО ДА ПОМРАЧЕЊЕ ПРЕСТАЈЕ ...

НАРЕЂУЈЕМ ТМИНИ ДА СЕ ПОВУЧЕ И СУЊУ ДА СЕ ВРАТИ!

ЖИВОТ МИ ЈЕ ПОСТАО ДИВАН ...

ИЗ СВИХ КРАЈЕВА ДОЛАЗИЛИ СУ ЉУДИ ДА ВИДЕ НОВОГ ЦАРОВЊАКА ...

ЕВО, ОПЕТ СУ ДОШЛИ ДА ВАМ СЕ ПОКЛОНЕ!

ЗНАШ ШТА, КЛАРЕНСЕ? НЕ СМЕМ ДА ИЗГУБИМ УГЛЕД ИНАЧЕ ОДЕ ОВАЈ НАШ ЛЕПИ ЖИВОТ!

... И ТАКО ...

СЛУШАЈТЕ МЕ ДОБРО! ЗНАМ ДА МЕРЛИН ГОВОРИ ПРОТИВ МЕНЕ! ЗАТО КУ УСКОРО ВАТРОМ С НЕБА ДА СРУШИМ ЊЕГОВУ КУЛУ!

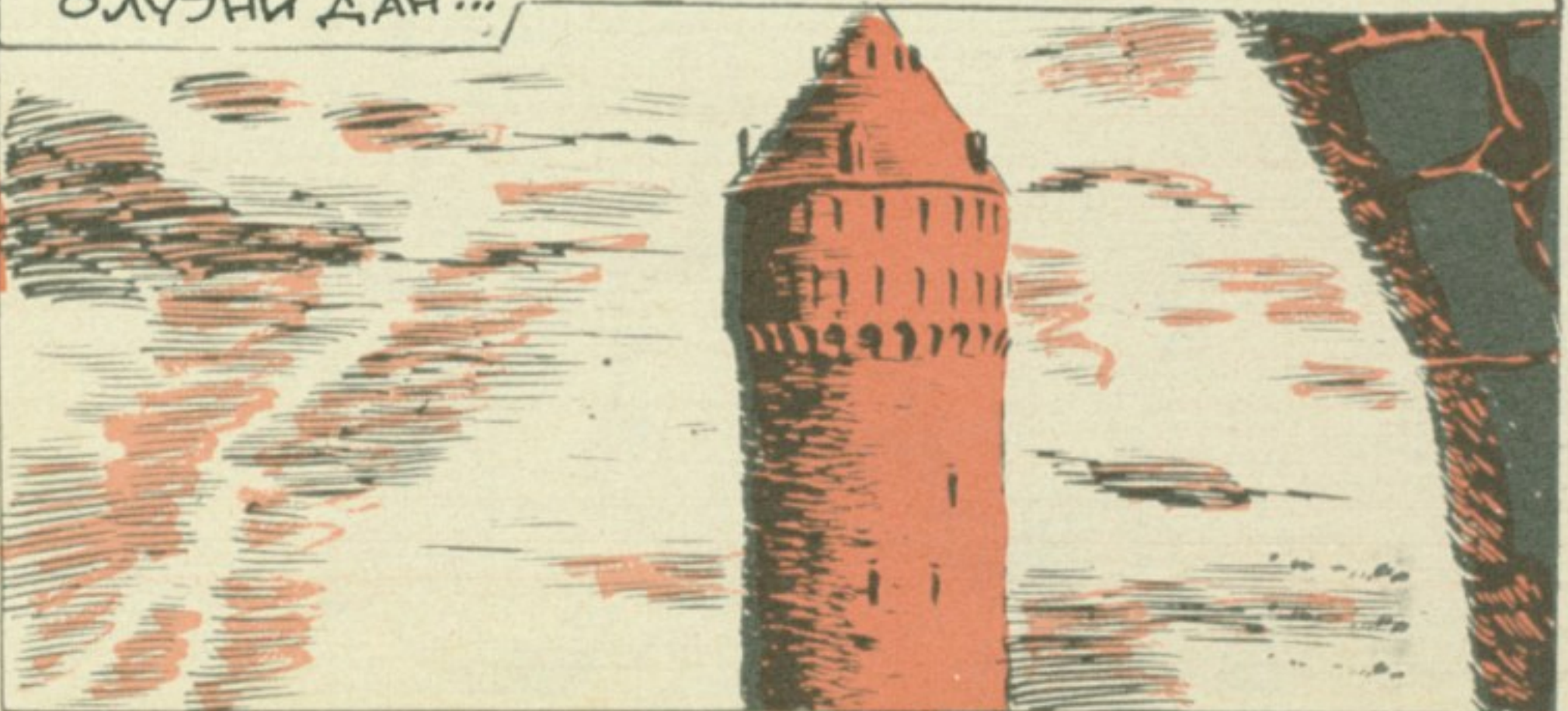

ЗАР ВИ ТО МОЖЕТЕ, ГОСПОДАРУ?

УМ! ЈОШ ТИ МЕНЕ НЕ ПОЗНАЈЕШ, КЛАРЕНСЕ!

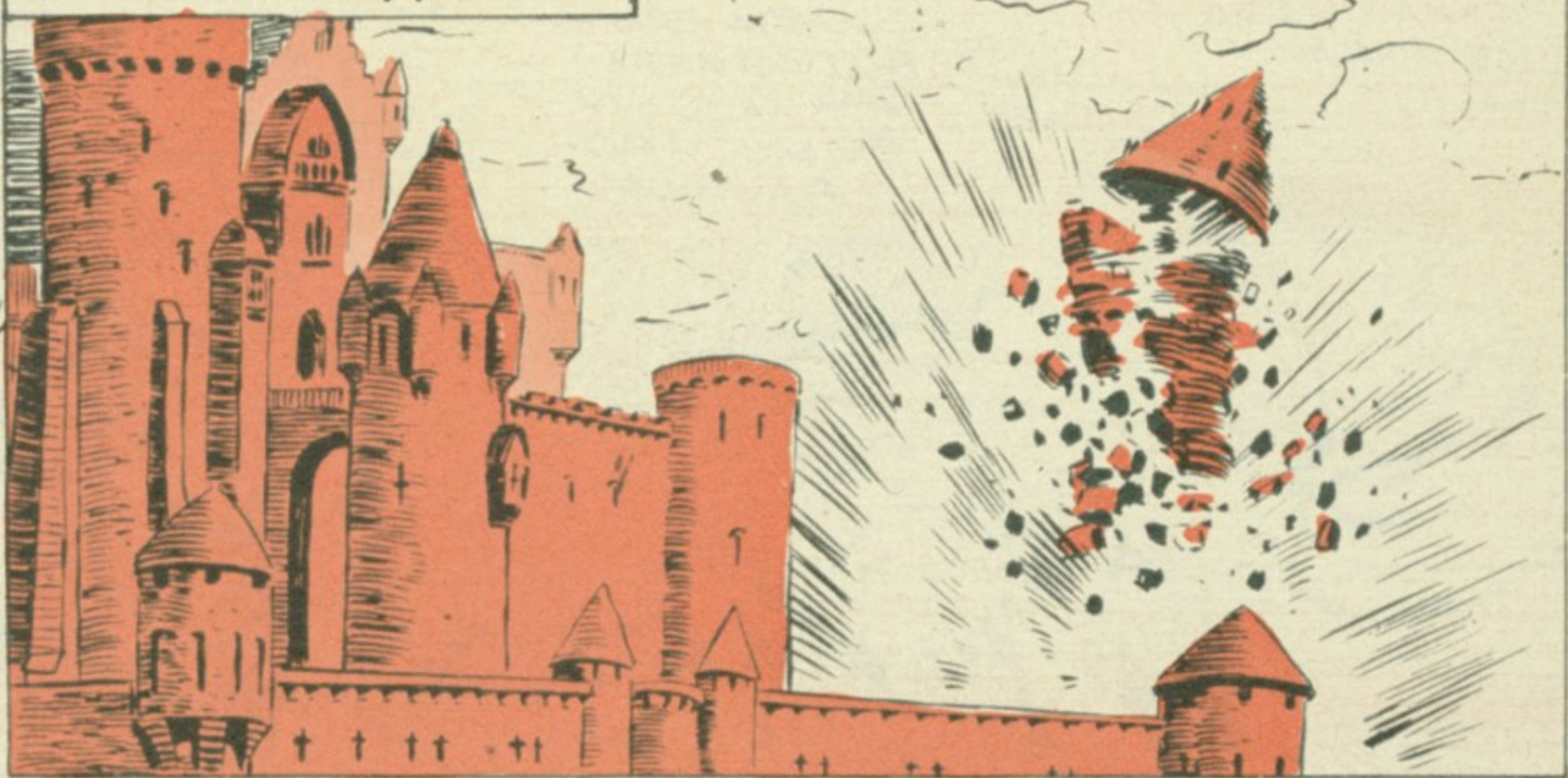
ТОГ ИСТОГ ДАНА КРИШОМ САМ НАПРАВИО НЕКОЛИКО БАЧВИ БАРУТА А КОВАЊУ САМ НАРЕДИО ДА МИ НАПРАВИ ДУГАЧКУ ШИПКУ КАО ЗА ГРОМОВРАН. ОСТАЛО ЈЕ САМО ДА ЧЕКАМ ПОГОДАН ОЛУЈНИ ДАН ...

ОВО ЈЕ ПРА-
ВИ ТРЕНУ-
ТАК! ДАКО ГРОМ
УДАРИ У КУЛУ
ЗАПАЛИЊЕ
БАРУТ
РАЗМЕШТЕН
ОКО ЊЕ...

ТО СЕ И ДОГОДИЛО...

УПОМОК!

ЧАРОВЊАК ЈЕ
УНИШТИО
КУЛУ!

ОД ТОГ ДАНА МОЈ УГЛЕД ЈЕ БИО УЧВРШ-
ЉЕН ТОЛИКО ДА ГА НИ МЕРЛИН НИЈЕ МОГАО
ПОТКОПАТИ СВОЈИМ ХУШКАЊИМА...

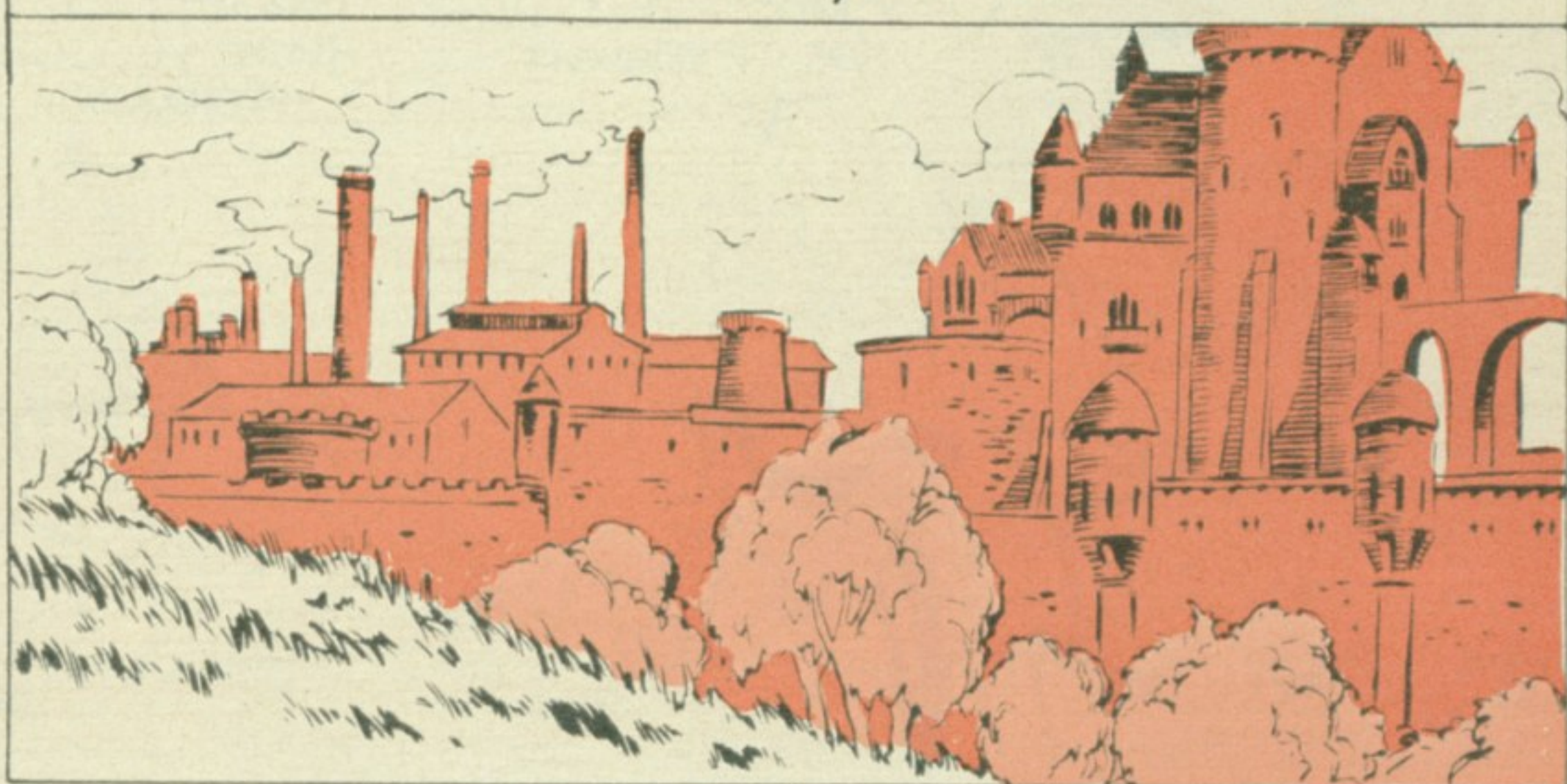
МОРАМ ДА ПРИЗНАМ
ДА МИ ЈЕ У ШЕСТОМ
ВЕКУ БОЉЕ НО У
ВРЕМЕ ИЗ КОЈЕГ
САМ ДОШАО!

ПА ЛЕПО! ЗА-
ШТО НЕ БИХ УНЕО
У ОВАЈ ВЕК И
МАЛО ЦИВИ-
ЛИЗАЦИЈЕ?

И ПОСЛЕ НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ КАМЕЛОТ ЈЕ ДОБИО...

...ШКОЛЕ, ФАБРИКЕ, УРЕД ЗА ПРО-
НАЛАСКЕ, ПА ЧАК И СВОЈ ЛИСТ.

ГЛАС КАМЕЛОТА

НАУКЕ НЕДЕЉЕ
ВЕЛИКИ ТУРНИР.
КОЊАНИЦИ СЕР
СЕРЕМУРА ПРОТИВ
КОЊАНИКА СЕР
КЕЈА.

ЗАТИМ ТЕЛЕФОНСКЕ И ТЕЛЕГРАФСКЕ ЛИНИЈЕ...

ЈЕДНОГ
ДАНА ПОЗВА
МЕ КРАЉ...

ОДЛУЧИО САМ ДА
ОБИЋЕМ КРАЉЕ-
ВСТВО И ВИ-
ДИМ КАКО УЖИ-
ВЕ МОЈИ ПО-
ДАНИЦИ!

ГЛЕ,
ГЛЕ!

АКО ПЛЕМИКИ БУДУ САЗНАЛИ
ЗА ТВОЈУ НАМЕРУ МОЌИ ЋЕ
ШТО ДА САКРИЈУ ОД ТЕБЕ!

ХМ... НА
ТО НИСАМ
МИСЛИО!

БИЛО БИ БОЉЕ
ДА СЕ ПРЕОДЕНЕШ
У ПРОСЈАКА!

КАКО СЕ САМ ТОГА НИСАМ
СЕТИО?! ХВАЛА, ПРИЈА-
ТЕЉУ! НЕ ЗНАМ ШТА БИХ
БЕЗ ТЕБЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

НИЈЕ МИ БАШ ЈАСНО
ЗАШТО МИ КВАРИШ
ФРИЗУРУ!

НЕ СМЕ КОСА ДА ТИ ИЗ-
ГЛЕДА НЕГОВАНА! ОД ОВОГ
ТРЕНУТКА ТИ СИ САМО
БЕДАН СТАРАЦ!

УВЕРЕН САМ ДА
СУ МОЈИ ПОДАНИ-
ЦИ СРЕБНИ!

АЛИ, КРАЉ ЈОШ НЕ НАВИКНУТ НА СВОЈУ УЛОГУ
ПРОСЈАКА, УМАЛО НАС
НИЈЕ УВАЉИО
У НЕВОЉУ...

СКЛОНИМО СЕ С ПУТА,
ОВИМ ВИТЕЗОВИМА!

ШТА? КРАЉ СЕ
НИКОМЕ НЕ СКЛАЊА
С ПУТА!

У ОВОМ
ТРЕНУТКУ
НИСИ ВИШЕ
КРАЉ!

МАНИ МЕ СЕ, ЧОВЕЧЕ!
КАЖЕМ ТИ ДА СЕ НИКОМ
НЕ СКЛАЊАМ С
ПУТА!

СКЛАЊАЈТЕ
СЕ СПУТА,
БЕДАНИ-
ЦИ!

ПА ЧЕМУ ОНДА
ТО СЛУЖИ?

МИСЛИМ ДА КЕШ УСКОРО
ИМАТИ ПРИЛИКУ ДА ВИДИШ,
ВЕЛИЧАЊСТВО!

УСКО-
РО...

ХЕЈ! ПОГЛЕДАЈТЕ ОНУ ДВОЈИ-
ЦУ! ДА ВИДИМО ШТА СЕ ОД ЊИХ
МОЖЕ УЗЕТИ!

НЕКИ ВИТЕЗОВИ
ДОЛАЗЕ ДА МИ СЕ
ПОКЛОНЕ!

А ЗАШТО БИ ТИ СЕ КЛАЊАЛИ?
ЗАБОРАВЉАШ ДА СИ УОДЕ-
КИ ПРОСЈАКА!

СТАЛНО ТО ЗАБОРАВЉАМ...
А И ЦИЉ СВОГ ПУТОВАЊА!

БАЦИТЕ ПРЕД КОЊЕ СВЕ
ШТО ИМАТЕ! И ТО БРЗО...
ИНАЧЕ ЊЕ ТЕ СЕ ЛОШЕ
ПРОВЕСТИ!

Ах!

САД КЕШ ВИДЕТИ, КРА-
ЉУ, ЧЕМУ СЛУЖИ ДИНА-
МИТ!

...И КАКАВ
САМ ЈА ЧА-
РОБЊАК!

КАКАВ
УЖАС!

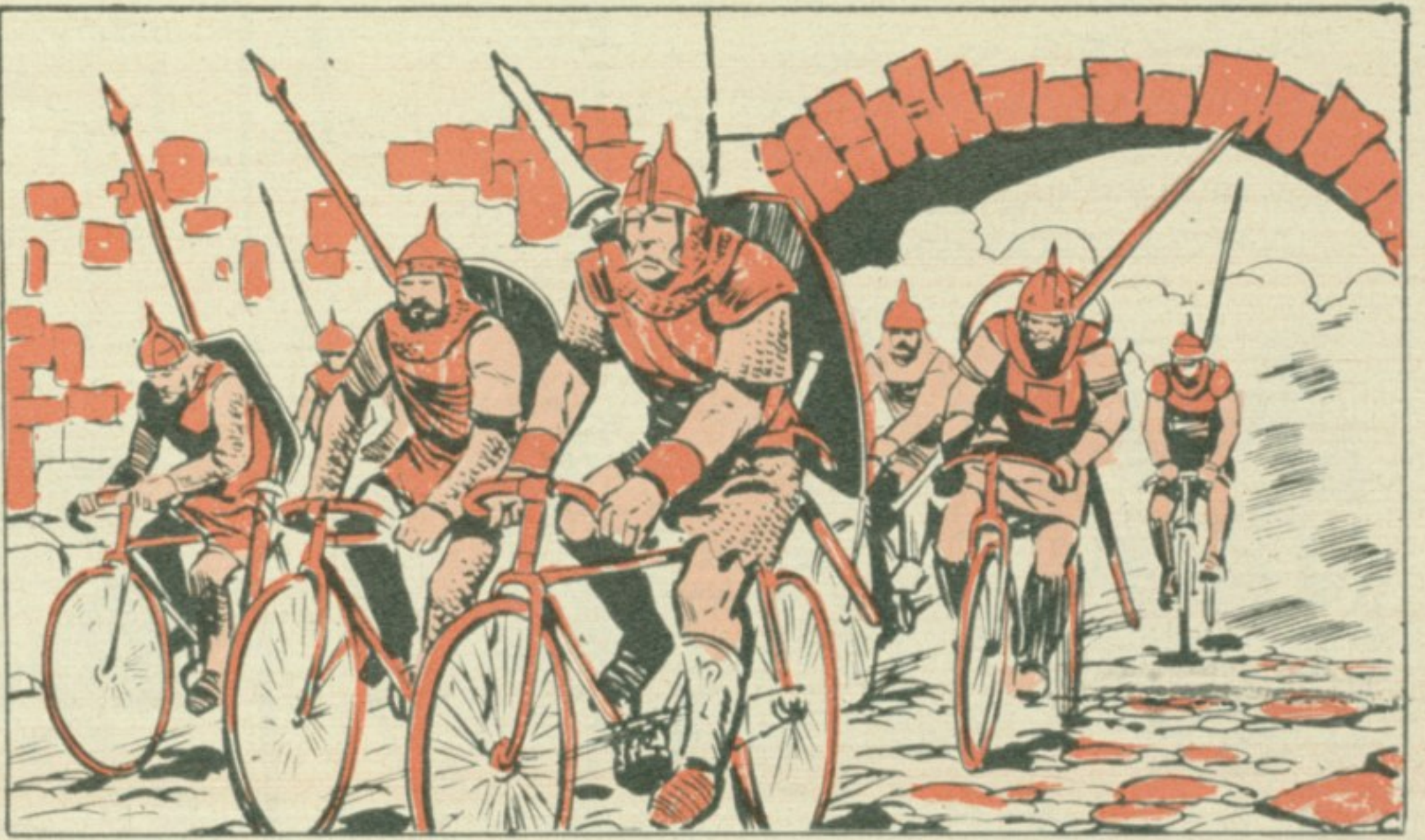

Омца ми је век била
намакнута кад...

Брже, сер ланселоте,
мало брже!

Ура! да видимо
ко ће први да
стигне!

Хеј! шта
ово зна-
чи?

То су они би-
циклости! Спа-
сени смо!

Спасимо
краља!

Краља? Кој краља?

Краља Артура, идиоте!
Платите ви због
своје окуп-
ности!

Хвала
ти, при-
јатељу!
Да није
било тебе
не бих знао
како живи
мој народ!
Ти си, гени-
јалан... За-
иста гени-
јалан!

ЛУДОСТ! КАКО ЋЕ СЕ БОРИТИ
БЕЗ ОРУЖЈА?

БЕЗ ОРУЖЈА,
КАЖЕТЕ?
ЗАР МОЈ
КОЛТ НИЈЕ
ОРУЖЈЕ?

ЈЕДИНО ЈЕ КЛАРЕНС ПОЗНАВАО ДЕЈСТВО ВАТ-
РЕНОГ ОРУЖЈА, ЈЕДНОГ ОД МОЈИХ ИЗУМА У КА-
МЕЛОТУ...

ПРЕДАКЕ СЕ!

НИЈЕ МИ ЈАС-
НО ЗАШТО СЕ
УОПШТЕ
БОРИ?

КАД ЈЕ СЕР СЕГРЕМУР ПОЗУРНО НА
МЕНЕ...

ЈАДНИЧАК!
САДА ЋЕ ВИ-
ДЕТИ ШТА
ЈЕ ПРАВИ
ВИТЕЗ!

БЕНГ!

АХ!

КОЊ КОЈИ ЈЕ ПРВИ
ПУТ ЧУО ОВАКАВ
ПРА-
САК...

АААХ!

ТАЈ
СТРА-
НАЦ МО-
ЖЕ СВЕ!

ЈЕСТЕ ЛИ ВИДЕЛИ? НЕКОМ МАЛЕЦКОМ
СПРАВОМ ПОСЛАО ЈЕ СЕР СЕГРЕМУРА
У ОБЛАКЕ!

СЕГРЕМУР ЈЕ БИО ВИШЕ НЕГО
БЕСАН...

ГРР! ПЛАТИЋЕ
МЕНИ ТАЈ МЕР-
ЛИН! ТВРАИО
ЈЕ ДА МЕ ЈЕ
СВОЈОМ МАГИ-
ЈОМ УЧИНИО
НЕПОБЕДИ-
ВИМ! И ТО
МИ ЈЕ НЕКИ
ЦАРОБЊАК!

ИЗАБРАО САМ МЛАДУ ЕЛИЗАНДУ И
ПОСЛЕ НЕКОЛИКО НЕДЕЉА...

МОЈИ ПОСЛОВИ И ДАЉЕ СУ ЦВЕ-
ТАЛИ. МОЈИ ВОЗНИЦИ БИЛИ СУ
ИСТОВРЕМЕНО И МОЈИ ПУТУ-
ЈУКИ ТРГОВЦИ КОЈИ СУ МОЈЕ
ИЗУМЕ ПРОДАВАЛИ ПО ЧИТА-
ВОЈ ЗЕМЉИ...

КРАЉ АРТУР НАМ ЈЕ БИО ПОКЛОНИО ЈЕДАН
ЗАМАК ДАЛЕКО ОД КАМЕЛОТА И ЈЕДНОГ
АНА ЕЛИЗАБЕТА И ЈА СМО КРЕНУЛИ...

ЛЕПО СЕ ПРОВЕДИ-
ТЕ И БРЗО ВРА-
ТИТЕ!

БИО ЈЕ ТО МАЛО ДУЖИ ОДМОР, ПУНЕ ДВЕ
ГОДИНЕ ДАЛЕКО ОД ДВОРА И ОКРУГЛОГ
СТОЛА...

ДИВНО ШТО СИ ИЗМИ-
СЛИО СТОЛИЦУ ЗА
ЉУЂАЊЕ!

ДА ЗНАШ ДА
ИМАШ ПРАВО!

КАД СМО КРЕНУЛИ КУКИ...

ГОСПОДЕ! ШТА СЕ
ТО ОВАЕ ДОГДИ-
ЛО?

ИЗГЛЕДА РАТ,
СУПРУЖЕ МОЈ!

ХЕЈ, ГОСПОДАРУ! ОВАМО...
ОВДЕ САМ!

КЛАРЕНС!
МОЈ ДОБРИ
СТАРИ ПАЖ!

А КАД СМО УШЛИ У КАМЕЛОТ...

БИЛО ЈЕ СТРАШНО, ГОСПО-
ДАРУ! НИСАМ МОГАО ДА ВАМ
ЈАВИМ! ТЕЛЕФОНСКЕ
ЖИЦЕ СУ
БИЛЕ ПО-
КИДАНЕ!

АЛИ
ШТА СЕ
ДОГДИЛО?

ВИТЕЗ МОРДРЕД
ОБЈАВИО ЈЕ РАТ
КРАЉУ АРТУРУ!
ОБОЈИЦА СУ МРТ-
ВИ! НЕПРИЈА-
ТЕЉ ЈЕ ПРИГ-
РАБИО СВУ ВЛАСТ
И СВЕ УНИШТИО!
САМО САМ ЈА
ОСТАО...

ПА ТО ЈЕ СТРАШНО, КЛАРЕНСЕ!
УЗЕКЕМО ОРУЖЈЕ И БОРИКЕМО
СЕ ПРОТИВ МОРДРЕДОВИХ НАС-
ЛЕДНИКА!

БЕЖИТЕ, ГОСПО-
ДАРУ! АКО ЧУЈУ
ДА СТЕ СЕ ВРА-
ТИЛИ, УБИЋЕ
ВАС!

НЕМА ВЕЗЕ! УЗМИ
БИЦИКЛ И СКУПИ
СВЕ ПРЕЖИВЕЛЕ!
РАТОВАКЕМО,
КЛАРЕНСЕ!

РЕКАО САМ ТИ, КЛА-
РЕНСЕ! ПОКУПИ ЈУ-
ДЕ ПА КЕМО У РАТ...
ДА ОСВЕТИМО КА-
МЕЛОТ И НАШЕГ
КРАЉА!

КРОЗ ДВА ДАНА ИМАО САМ МАЈУ ЧЕТУ СПРЕМНУ
ДА СЕ БОРИ...

ТО ЈЕ НАШ ЗАДАТАК, ПЛАМЕ-
НИТИ РАТНИЦИ КАМЕЛОТА!
НАУЧИКЕМО МИ ПАМЕТИ
НАСЛЕДНИКЕ ВИТЕЗА
МОДРЕДА!

УРА!

АЛИ КАДА СЕ НЕПРИЈАТЕЉ ПОЈАВИО...

КАУ! ОТ-
КРИЛИ
СУ НАС!

МИЛОСТ!
УБИЈЕ
НАС!

НЕ БЕЖИТЕ! БОРИКЕМО СЕ
ДО ПОСЛЕДЊЕ КАПИ КРВИ!

КАД БИСМО БАР НАШЛИ ВАТРЕНО
ОРУЖЈЕ КОЈЕ СМО ПРАВИЛИ
ДОК ЈЕ АРТУР БИО ЖИВ,
СРЕДИЛИ БИСМО ЗАЧАС...

ОДЛУЧИ СЕ, КЛАРЕНСЕ! АКО ОНИ НЕЋЕ
ДА СЕ БОРЕ, БОРИКЕМО СЕ ТИ И
ЈА! БРАНИКЕМО ОНО ШТО ЈЕ ОСТА-
ЛО ОД КАМЕЛОТА, БРАНИКЕМО
ЕЛИЗАНДУ!

ЛЕПО
СТЕ ТО РЕК-
ЛИ, ГОСПО-
ДАРУ!

ТРЕНУТАК!
А МЕМОАРИ?
ТРЕБА НЕКО
ДА ДОВРШИ
ВАШЕ МЕ-
МОАРЕ

ИМАШ ПРАВО,
ДЕЧАЧЕ! АКО
ЈА ПОГНИЕМ
У БОЈУ ТИ ИХ
ЗАВРШИ!

И ТАКО СМО ЈУРНУЛИ НА НЕПРИЈАТЕЉА...

УСПЕЛИ СМО НЕКАКО ДА СЕ ЖИВИ ИЗВУЧЕМО
ИЗ БОЈА И КАДА ЈЕ ПАО МРАК...

ОВАМО, КЛАРЕНСЕ! ЕНО
НЕКЕ КУКЕ! ТУ КЕМО
СЕ ОДМОРИТИ!

УШЛИ СМО И...

ЦАРОБЊАК
МЕРЛИН!

УБИТЕ,
ПРИЈАТЕЉИ!
ВИДЕО
САМ БАС С
ПРОЗОРА!

СЕДИ, МЛАДИКУ! НЕ ЛУТИМ СЕ ВИШЕ
НА ТЕБЕ... САД КАД ОБОЈИЦА ЖАЛИМО
АРТУРА!

НИСАМ ИМАО СНАГЕ ДА МУ ОДГОВОРИМ. СРУ-
ШИО САМ СЕ НА СТОЛИЦУ. ЧУО САМ МЕРЛИНОВЕ
РЕЧИ...

ТВОЈ ГОСПОДАР ЊЕ
СПАВАТИ
ТРИНА-
ЕСТ ВЕ-
КОВА! А
ТИ КЕШ
ЗА ТО
ВРЕ-
МЕ...

ЗНАМ! ЈА КУ НАСТА-
ВИТИ ДА ПИШЕМ НЕ-
ГОВЕ МЕМОАРЕ! ДО-
БРО СУ МИ ПОЗНАТЕ
НЕГОВЕ АВАНТУ-
РЕ!

ДРАГИ
ЧИТАОЦЕ,
ПРОЧИТАЈ
ПОНОВО
ПРВУ
СТРА-
НИЦУ
ОВЕ
ПРИ-
ЧЕ...

„ВЕК ЈЕ СВИТАЛО КАДА САМ ЗАВРШИО ЧИ-
ТАЊЕ КЊИГЕ. СЕТИО САМ СЕ МЛАДИКА
КОЈИ МИ ЈЕ БИО ПРИЧАО..."

...ДА ЛИ СТЕ ИКАД ЧУЛИ ДА СЕ ЧО-
ВЕК НАШЕГ ВРЕМЕНА
ВРАТИО У ПРОШЛОСТ!

ТАДА ЈЕ ИЗ КЊИГЕ ИСПАЛА
НЕКА ЧЕДУЛА...

ОВО СУ МОЈИ
МЕМОАРИ. СВЕ
ШТО САМ ДРУЖИ-
БЕО У КАМФЛУТУ.
НЕ ПОКУША-
ВАЈТЕ ДА
МЕ ТРА-
ЖИТЕ...

ДУБОКО ПОТРЕСЕН ДОЗНАО САМ КАСНИ-
ЈЕ ДА ЈЕ ОНЕ ИСТЕ НОЋИ УМРО...

И ТО ЈЕ КРАЈ ПРИЧЕ У КОЈОЈ ЈЕ ГЛАВ-
НИ ЈУНАК БИО...

ТАКОЋЕ САМ ДОЗНАО ДА
МУ ЈЕ ПОСЛЕДЊА РЕЧ
БИЛА: ЕЛИЗАНДА!

ЈОШ НИЈЕ
КАСНО ДА ПОЧНЕТЕ
ДА КОРИЧИТЕ!

ЗАБАВНИКОВЕ КЊИГЕ СТРИПОВА

ГОТОВА ЈЕ И ДРУГА
КЊИГА КОЈУ ОДМАХ
МОЖЕТЕ НАРУЧИТИ!

Изненадили сте нас! Интересовање за корице било је велико па смо морали да штампамо нов тираж. Због тога су читаоци који су касније уплатили новац, морали мало да сачекају. Међутим, нико није остао без корица.

Највише мука задали су нам читаоци који су на уплатници нечитко и непотпуно написали своју адресу, или је чак нису ни написали! Разуме се, да без адресе не можемо да пошаљемо корице.

И ЛАТИНИЦА И ЋИРИЛИЦА

Већ смо вас раније обавестили да је од 14. септембра 1973. године „Политикин забавник“ почео да друкчије обележава странице свог стрипованог додатка у средини листа: од броја 1 до 24. Следећи додаток обележен је од 24 до 48 и тако редом странице се настављају од броја где се стало у претходном наставку, као у свакој књизи. Наравно, сваки стрип је целина за себе. Кад их временом, један по један, убаците у чврст платнени повез, добићете праву енциклопедију узбудљивих стрипова од преко 600 страница!

Забавникова књига стрипова су специјалне корице у које се могу убацити само комплети стрипова из средине „Политикиног забавника“. Корице носе наслов: ЗАБАВНИКОВИ СТРИПОВИ.

Прве корице Забавникових стрипова носе ознаку 1. Још није касно да их наручите по цени од 30 нових динара.

У ЈЕДНЕ КОРИЦЕ МОЖЕ СТАТИ
26-30 КОМПЛЕТНИХ СТРИПОВА

Друге корице носе ознаку 2 и наставак су прве књиге стрипова. Можете одмах да их наручите. Њихова цена је такође 30 динара.

Корице су штампане латиницом и ћирилицом: изаберите оне које желите!

ОВАКО КУПИТЕ КОРИЦЕ:

У најближој пошти затражите УПЛАТНИЦУ, читко је попуните, уплатите службенику на шалтеру износ од 30 динара ако желите прву или другу књигу стрипова, или износ од 60 динара ако желите и једну и другу књигу на жиро рачун НИП „ПОЛИТИКА“ 60801-601-822 и чекајте. Поштар ће вам већ после неколико дана донети пакет с корицама. У ствари чим ваша уплата стигне у „Политику“, повез ће вам бити послат.

Не заборавите да на уплатници напишете назнаку „ЗА ЗАБАВНИКОВЕ СТРИПОВЕ“. Поред тога назначите који број корица желите: за прве ставите назнаку 1 а за друге назнаку 2. Ако желите и једне и друге назначите то бројевима 1 и 2. Ако сте се определили за текст у латиници, назначите „ЛАТИНИЦА“, а за текст у ћирици — „ЋИРИЛИЦА“.

Већ смо вам скренули пажњу да је неопходно да на уплатници напишете читко: име, презиме, место, улицу и број где станујете, као и поштански број града или села у коме живите.

КАКО СЕ КОРИЧЕ СТРИПОВИ

Из средине „Политикиног забавника“ пажљиво извуците стрип-додатак.

Из платнених корица извуците два завртња која ћете добити заједно са повезом.

Сад вам предстоји један мало тежи посао: на левој белој ивици стрипа избушите рупе и то тако да буду на потпуно истом одстојању као и рупе на корицама кроз које пролазе завртњи.

И, то је сав посао! Стрип је у корицама, а кад купите следећи број „Политикиног забавника“ поновите исто са следећим стрипом.

НАГРАДНА ИГРА

1755
НАГРАДА

ТРАЈЕ

ОД 15.9.1973

ДО 15.2.1974

ИЗВЛАЧЕЊЕ НАГРАДА
10 ДАНА ПО
ЗАВРШЕТКУ ИГРЕ

За учествовање треба послати:

комбинацију 20 кесица НЕГРО БОМБОНА, ЛЕШНИК КАРАМЕЛА, ИМЕ И ПРЕЗИМЕ, АДРЕСА, ГОДИНА РОЂЕЊА, НАЗИВ И МЕСТО ШКОЛЕ КОЈУ ПОХАЂАТЕ (ако сте ученик).

Сваки учесник који испуни ове услове добиће број којим учествује у извлачењу награда.

НАГРАДЕ ЗА ШКОЛЕ:

10 ЦБ телевизора добија 10 школа из групе школа са више од 150 учесника игре.

1 школа са највише учесника добија још као супернаграду библиотеку у вредности од 10.000.— динара.

30 школа из којих има више од 100 учесника добијају библиотеку по сопственом избору у вредности од по 1.000.— динара.

НАГРАДЕ ЗА ПОЈЕДИНЦЕ:

707 учесника добија као награду четвородневну екскурзију.

300 учесника добија 300 „слатких пакета“.

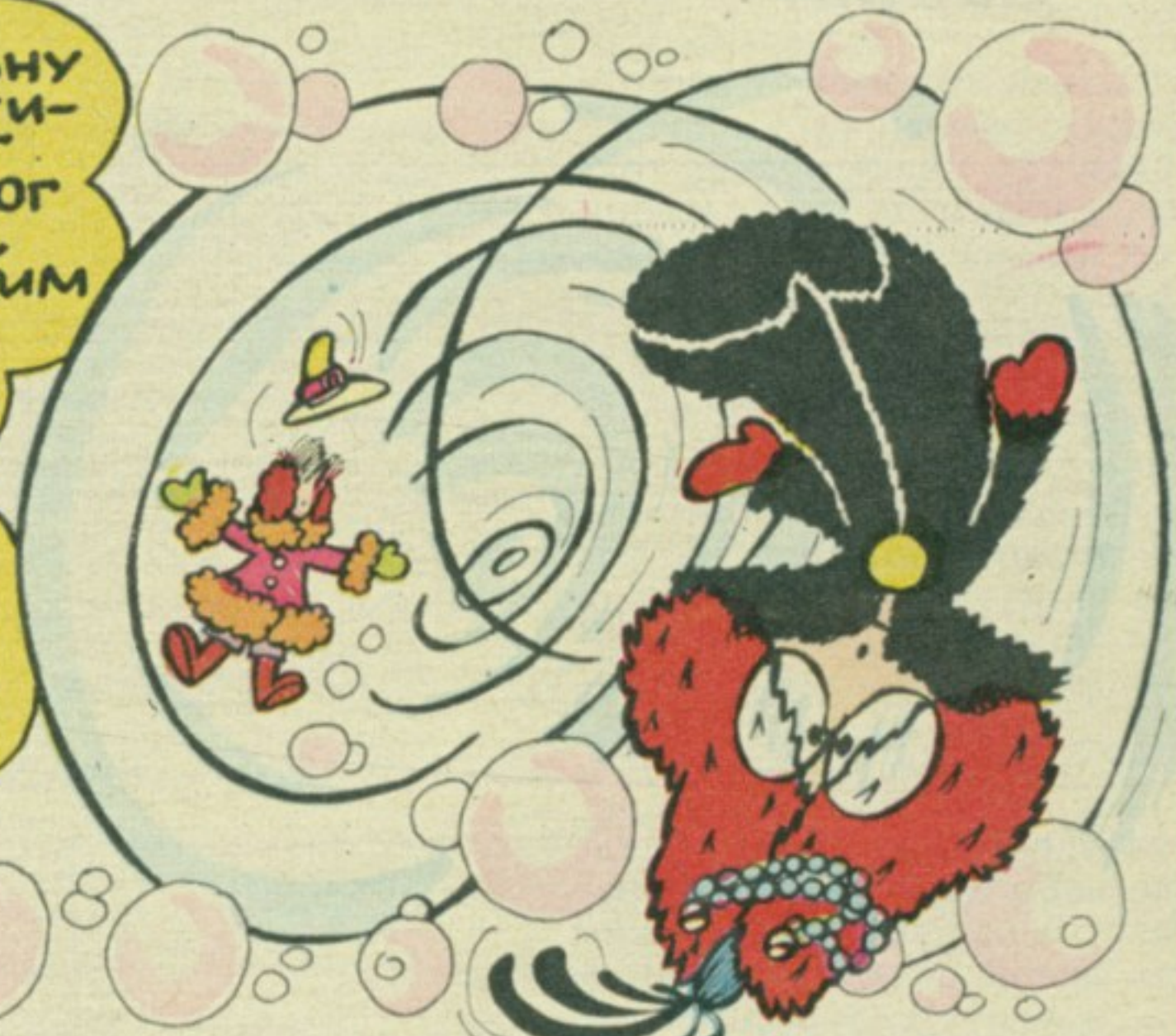
707 учесника добија комплет Пионирових значака.

Све награде се додељују жребањем.
Резултати се објављују путем штампе.

Pionir

ИНДУСТРИЈА ЧОКОЛАДЕ
И БОМБОНА СУБОТИЦА

ДОЖИВЉАЈИ ИБН ТУПА

Џ. БАКЕНХОВЕН В. ЛИКАР

ИМАО САМ МЕ

Једне зиме, када сам имао свега десет година, дошао нам је шумар из суседног округа и донео оцу на поклон мече. Ловци су случајно налетели на јазбину, медведицу убили, једно мече узели себи а друго послали оцу на поклон.

— Дођи да видиш нешто! — позвао ме је отац.

Држао је у рукама шубару од зечевине и показивао ми у њој нешто мало, живо.

— Псетанце! — ускликнуо сам. — Какве је расе?

— Медвеће. То је мече.

Толико сам пута дотад ви део медведа и нисам му поверовао.

— И ти си ми неки вајни шумар — насмејао се отац.

— Медведи зими не једу.

Медведица их доноси на свет тако мале и они сву зиму готово и не једу. Као за напрстак млека, и то им је све. Али зато у пролеће, кад напусте јазбину и почну да се хране, расту као врба из воде.

НЕСРЕЋНА ДВОЈКА

Унели смо мече у кућу и мајка, узевши га у наручје, стаде да умаче прст у топло млеко и да му га приноси њушкици. Лизало је похлепно својим сивим језичићем који је тек почео да бива ружичаст. Сутрадан је отац отишао у град и купио бочицу са цуцлом.

Вероватно због тога што је имало довољно хране мече није чекало пролеће да би почело да расте. Стварно је расло као врба из воде.

Спавало је у мојој собици у поткровљу, на старој медвеђој кожи испред зида не пећи. Али, ноћу би понекад почињало тако тужно да цвили да сам га узимао себи у постељу мада ми је то било забрањено. Чим би се нашло под јорганом мече би заспало а ја сам остајао будан бојећи се да га у сну случајно не притиснем и не удавим: толико је било мало.

Бурик — тако смо га назвали — је растао и у мојој соби морали смо да скинемо завесе јер је почео да се вере уз њих и на њима љуља. Нестао је и покривач са стола: два пута га је Бурик свукао заједно са свескама и бочицом са мастилом. Нарочито је волео да цепа свеске седећи на поду и кидајући их и шапама и зубима. Морао сам све да кријем од њега — књиге, свеске, прибор за писање, папуче. За годину дана толико ме је научио да не разбацујем ствари да су ме касније жене мојих пријате-

ДВЕДА

ОТАЦ МИ ЈЕ БИО ШУМАР. И ДЕДА И ПРАДЕДА И СВИ МОЈИ СТРИЧЕВИ БИЛИ СУ ШУМАРИ. ЈА САМ ЈЕДИНИ »ИЗРОД« У ТОЈ ШУМАРСКОЈ ДИНАСТИЈИ. СЛИКАРСАМ, СЛИКАМ САМО ЖИВОТИЊЕ.

ља истицале својим мужевима као пример уредности.

Ипак, кад се једном у мојој књижици нашла двојка, Бурик ме је изневерио. Оставив сам књижицу њему надохват и он је све стране у њој ископао на комадиће сем оне на којој се кочоперил злосрећна оцена.

ЗИМСКИ ДАН

Кад је дошло лето ја сам одлазећи у шуму с чика Марком, очевим помоћником, све чешће водио са собом Бурика. У почетку се бојао шуме и стално ми се прибијао уз ноге. Временом се на њу навикао, чак је почео да се у њој скрива од мене, али било је довољно да викнем његово име и он би потрчао према мени смешно клатећи својом већ отежалом задњицом.

Чика Марко је пред Буриком превртао камење и пањеве, вадио испод њих црве и бубице и њима га хранио. Бурик је цоктао од уживања. Огромна је била његова радост када је сам први пут преврнуо један мањи пањ и нашао своју омиљену послатицу.

— Учинили смо му најбоље кад смо га одвојили од мајке и шуме — говорио је чика Марко — и то сад треба поправити. Треба га навићи на шуму да би се у њој снашао кад му будемо вратили слободу.

Тако смо провели лето, више у шуми него код ку-

ће. А када је дошла јесен са жиревима и брусницама, Бурик је постао тром и савијен и више није хтео са мном да се игра. Једног дана приметили смо да је мече ушло у јаму испод велике јеле која је сама пала и по њој трупка ногама. Тада сам усво у јаму два цак суве маховине и спремио му јазбину за зимски сан...

Бурик се пробудио у пролеће кад је снег окопио. Био је некако олињао, с упалим боковима и оштром, издуженом њушком. Заправо нисам га видео кад се пробудио, само сам његову јаму затекао празну. Отац ме је тешио говорећи да мече неће побећи, да је само отишло да се нагрицка коре од пасјака да би истерало „чеп“ из желуца. То сви медведи чине после зимског сна: узму нешто за чишћење.

Трећег дана Бурик се појавио, нешто дивљији но што је био, али ипак мој, домаћи. Од тада је често нестајао на дан или два али се увек враћао.

Од свих укућана он је и даље највише волео мене. Чак је почео да ме прати до ивице шуме кад бих одлазио у школу. Страховито је порастао: кад би се подигао на стражње шапе био је виши од мене. Да Бурик не би ишао за мном везивали су га у време кад сам полазио у школу. Пружао је тада према мени своје дебеле шапе и некако тужно гледао.

Једног дана, двадесетак минута пошто сам кренуо,

Бурик ме је стигао. Успео је некако да се ослободи огрлице за коју је био везан његов ланац. Толико ме је то дирнуло да сам му дозволио да ме прати до брежуљка. Положио сам му руку на мрка леђа и тако смо пошли даље. Били смо већ далеко од шуме када сам угледао...

БУРИК И БИК

Тог дана није само Бурик успео да се ослободи стега. Ишчупавши из ноздрва метални прстен, слободе се дочепао и колхозни бик Гром. Захватио је свог чувара роговима и бацио га у жбуње словивши му при томе шест ребара.

Када сам га видео како ми се приближава повијене главе, следио сам се. Од шуме сам био далеко, у близини ни дрвета, ни жбуна, ни камена иза којег би се заклонио. Угледавши ме бик је стао и почео пацнати да рије земљу спуштајући све ниже своје оштре блиставе рогове. Јурнуо је на мене уз застрашујућу рику. Успео сам да одскочим. Бик је поново насрнуо, ја сам опет одскочио. Али, та игра није могла дуго да траје. И кад је Гром четврти пут навалио, на њега се, брзином коју је тешко замислити, бацио Бурик и својом тешком шапом скренуо правац његовог напада раздеравши му канцама горњи део врата. Бик је почео да се повлачи пред Буриком који је неустрашиво, исправљен на задње шапе, ишао на њега. Уто су стигли момци с колхоза и везали бика.

После недељу дана отац је одлучио да одведе Бурика у шуму и тамо га остави.

— Постаје дивљи — рекао ми је — и време је да се растанемо иначе се може догодити нека несрећа.

Све до растанка мама је брижно хранила Бурика, „да има резерве јадник“ говорила је, а кад смо га повели пољубила га је у њушку плачући.

Одвезли смо Бурика 50 километара далеко од куће, у најгушћу шуму где су шумари најчешће виђали медведе. Помиловали смо га последњи пут и пустили. Кад је камион кренуо потрчао је за нама, а онда се зауставио. Можда га је примамио мирис шуме. А кад је отац испалио из пушке увис, Бурик нам је окренуо леђа и нестао међу дрвљем.

В. Короткевич

КУТАК ЗА ДЕВОУЧИЦЕ

ФРИЗУРА ЗА СВАКО ЛИЦЕ

Наше младе читатељке често нам се обраћају с молбом да им помогнемо у избору фризури наводећи да имају округло, дугуљасто или троугласто лице. Наш модни стручњак нацртао је четири фризури које одговарају различитим облицима лица, као и капе или мараме које се носе уз такве фризури. Надамо се да ће нека од ових фризура одговарати вашем лицу. Напомињемо да су ове фризури једноставне за прављење.

1. Ако имате троугласто лице оштријајте се кратко и завијте косу на крупне виклере. Кад се коса осуши добро је ишчеткајте — имаћете фризуру као на нашем цртежу.

2. Округлом лицу добро стоји паж фризура са шишкатама у облику „шлема“.

3. Девојчицама које имају дугуљасто лице лепо пристаје фризура са раздјелком и чешљевима са стране.

4. Особе са четвртастим лицем треба да носе мало дужу равно подишану косу са ретким шишкатама.

1. Уз кратку косу носи се беретка или нека слична исхекална или исплетена капа.

2. Паж фризури највише одговара дугачка марама везана на затиљку као на нашем цртежу.

3. Овој романтичној фризури лепо пристаје и романтични жирадо шеширић.

4. Дугачкој фризури одговарају плетене капице са помпонама.

у издужењу
број
коминетан
стрик

ТАЈНА
ЛЕТЕБЕ
ТОРБЕ

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

СЛЕДЕЋИ НАСТАВАК: ЗРАЦИ КОЈИ ЗАМРЗАВАЈУ!

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА МАТЕМАТИКЕ

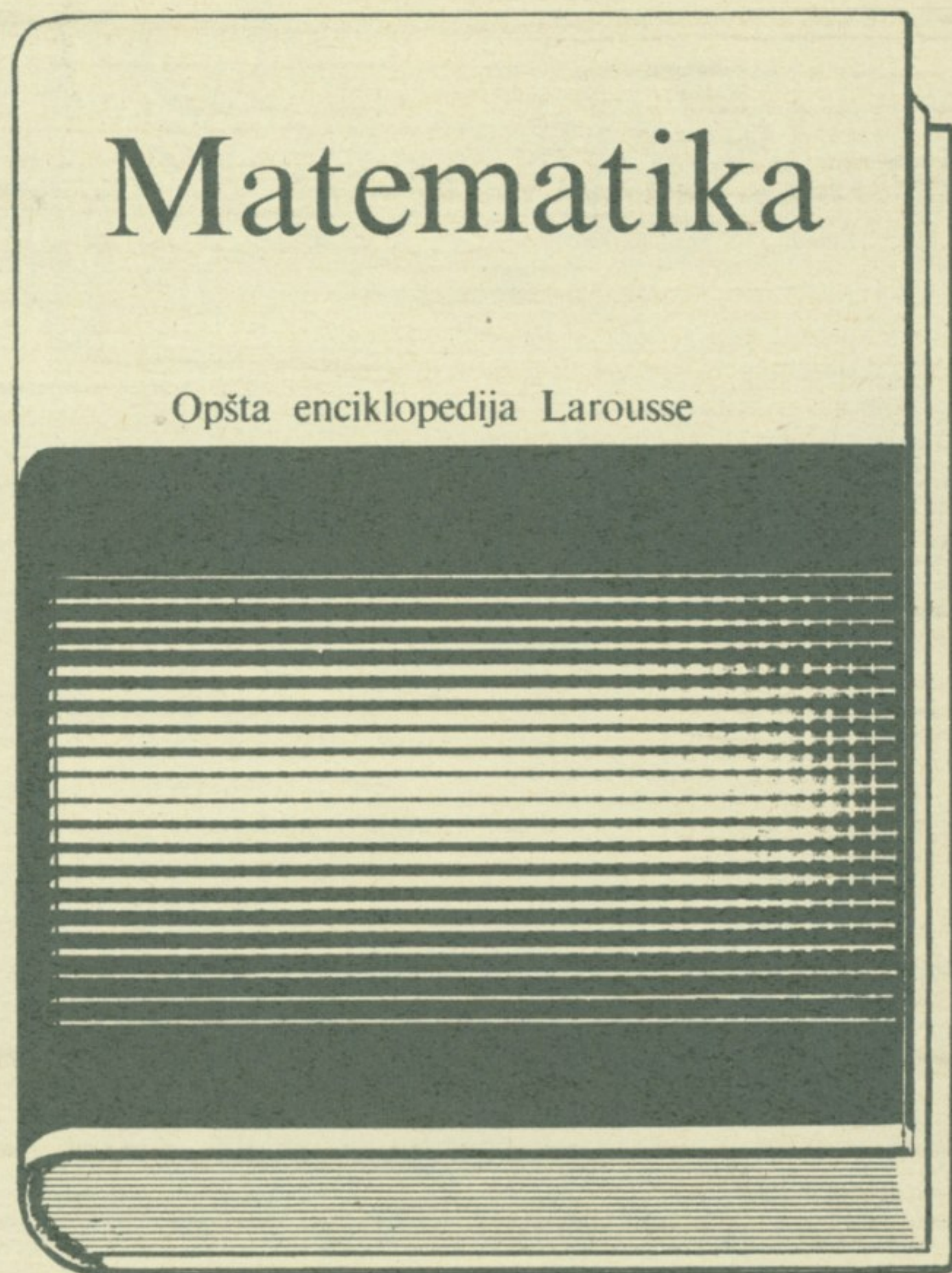
до сада најбољи приручник за математику
објављен у нас

Разумљивим стилем и језиком као и одличном методиком књига је помоћни уџбеник свим ученицима и студентима којима математика представља велике тешкоће, као и студентима на свим оним факултетима, високим и вишим школама где се изучава математика као главни или помоћни предмет.

Професорима и наставницима ова изванредна књига послужиће као веома користан приручник за припремање наставе или у току саме наставе.

Аутори ове корисне књиге задржали су, поред иначе врло модерне обраде, класичну поделу математике на: аритметику, алгебру, геометрију итд. Међутим, да би се задовољило велико савремено интересовање, додат је читав један одељак „Елементи модерне математике“, тако да књига на изванредан начин повезује, с једне елементарну и такозвану вишу математику, а с друге стране исто тако елементе класичне и модерне математике.

Књигу „Математика“ су са француског превели наши познати стручњаци — математичари и представља математички део „Опште енциклопедије Larousse“.

МАТЕМАТИКА ЗА СВЕ ученике, студенте, наставнике и професоре

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 Београд.

Краљевића Марка бр. 9

ПОРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „МАТЕМАТИКА“ по цени од 250 дин.

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ (плаћање поштару приликом пријема књиге).

НА ОТПЛАТУ — у _____ месечних рата почев од _____ 73 г. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатница. У случају спора признајем надлежност општинског суда у Београду.

Презиме и име _____

Занимање _____

Адреса стана _____

Пошт. бр. и место _____

Назив и адреса радне организације _____
Овера о запослењу _____

Купац _____

(Печат и потпис овлашћеног лица)

(Својеручни потпис купца)

Поруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка бр. 9.

Књига је штампана латиницом, формата 23x30 см, богато технички опремљена у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом. Садржи 395 страна текста, са великим бројем цртежа дијаграма и табела штампаних на прворазредној хартији.

Цена књиге је 250 динара. Може да се купи за готово и отплату. КУПЦИ ЗА ГОТОВО УЖИВАЈУ ПОПУСТ ОД 20% ТАКО ДА КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 200 ДИНАРА.

Купци на отплату књигу отплаћују у 5 рата по 50 динара.

1) Дефиле, 2) Коњичка полиција, 3) Трапери, 4) Дилижанса, 5) Путници, 6) Индијанке, 7) Индијанске поглавице, 8) Индијански там-там, 9) Фанфаре, 10) Гледаоци, 11) Каубоји — такмичари, 12) Помоћник који обуздава коња, 13) Коњ пред излазак, 14) Помоћници припремају следећег коња за такмичење, 15) Помоћник отвара врата, 16) Судија, 17) Помоћници, 18) Бројеви боксова, 19) Судијска трибина, 20) Мерачи времена, 21) Спикер, 22)

Коњ се пропиње, 23) Колан, 24) Дршка на колану, 25) Каубој се мора држати само једном руком, 26) Округле мамузе без врхова, 27) Бик мора да буде дивљи, 28) Покровач с коланом на бики, 29) Специјално мало седло, 30) Уместо узде је конопац, 31) Коњ је збацио јахача, 32) Каубој је прихватио палог такмичара, 33) Јахач мора да ухвати теле ласом за што краће време, 34) Каубој скаче с коња да би везао теле, 35) Коњ мора да остане савршено непокретан, 36) Каубој диже руке у знак да је завршио, 37) Хватање телета са два ласа, 38) Теле одређено за хватање рукама, 39) Каубој задржава теле да не побегне, 40) Такмичар скаче и хвата теле за рогове, 41) Његов коњ галопира даље, 42) Такмичар обара теле на земљу, 43) Судија на коњу, 44) Трка за жене, 45) Трка натоварених кола, 46) Свака кола прате четири јахача, 47) Кловн у гумену бурету, 48) Кловн с кишобраном који намамљује бика, 49) Кловн у гумену бурету штити палог такмичара, 50) Данашњи каубој, 51) Трапер, 52) Индијанац.

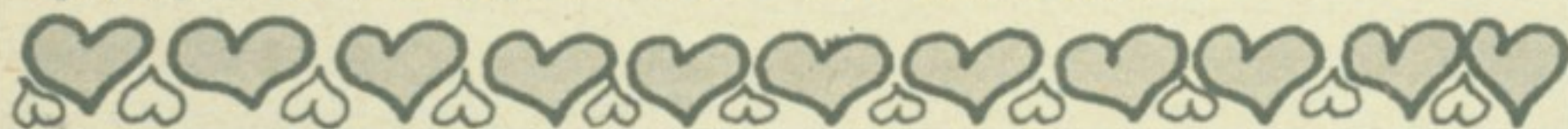
Петком у Забавнику а понедељком на Радио-Београду I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, најбољи певачи, ансамбли и хитови!

ФЕСТИВАЛСКА СРЦА

За своју велику популарност „Лутајућа срца“ највише треба да захвале успешним наступима на познатим фестивалима забавне музике. Још почетком 1972. године мало ко је, чак и у Нишу, знао нешто више о овом трију. Али, од када су крајем 1973. године у неким анкетама изабрани за најуспешнији састав наше забавне музике, интересовање за њих стално расте. Буца, Мики и Миња, како чланове „Лутајућих срца“ зову познаници, снимали су за двадесетак месеци пет веома тиражних синглова а ускоро очекују излазак шесте мале и прве ЛП плоче. После победе у Суботици 1972. године која им је отворила врата успеха дошао је низ фе-

стивала на којима су „Срца“ стицала нове пријатеље. Њихове песме „Још мало“, „Јефимија“ и „Брод за срећу“ дугу су се налазиле на свим топ-листама а плоче са овим хитовима достигле су завидне тираже. Такође је запажен њихов наступ на прошлогодишњем „Београдском пролећу“ и децембарској смотри армијских песама.

Пошто су фестивали и даље најбоља прилика да се представе најширој публици, „Лутајућа срца“ и ове године настављају традицију: на опатијском фестивалу певаће своју песму „Године“, док на овогодишњем „Шлагеру сезоне“ желе да изведу композицију Нецада Салковића „Последње јутро“.

ПОП ЗАНИМЉИВОСТИ

● Оливија Њути Џон ће 6. априла ове године у Брајтону у Енглеској представљати Велику Британију на такмичењу за песму Евровизије.

● Бери Блу, који је почетком године примио златну плочу за милионски тираж хита „Игранка у суботње вече“, био је пре неколико година члан групе „Јураја Хип“ (URIAN HEER).

● Пецо Петреј, бубњар групе „TIME“, познат је и као велики љубитељ животиња.

● Алвин Стардаст је све популарнији и озбиљно прети да угрози славу Гарија Глитера. Да ли сте знали да је он био певач и пре 11 година? Тада се звао Шен Фентон и неке његове плоче налазиле су се на топ-листама.

че налазиле су се на топ-листама. Касније је био менаџер последње поставе групе „Јардбердс“ и неко време путовао по свету. Када је остао без новца опет је „озбиљно“ пропевао и поново дошао на све листе популарности.

● У снимању прве ЛП плоче Срђана Марјановића учествују и многи познати музичари, међу њима и чланови YU и Корни групе.

● Енглески квартет „Блек Сабат“ (BLACK SABBATH) у току 16 месеци гостовао је осам пута по Америци и тако срушио све рекорде по броју турнеја.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

БРОД ЗА СРЕЋУ

Музика: Војкан Борисављевић
Текст: Оливера Борисављевић
Изводе: Лутајућа срца

Дај ми руку да те водим у мој свет,
тамо нико није тужан, није сам,
само теби шапнућу на уво тајну реч
коју ја само знам.

Само тебе повешћу у дивни свет,
склони очи и пожели да си мој,
довољно ће бити ако кажем:

волим те
и тад ја водим те у мој свет.

Брод за срећу креће, буди

спреман ти,
брод за чудну земљу, земљу љубави
на том броду среће сад смо сами ми,
једини си путник са мном ти.

ПЕСМУ НЕДЕЉЕ: „БРОД ЗА СРЕЋУ“ можете чути у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО која се налази на I програму Радио-Београда 25. фебруара ове године од 20.00 до 22.00 сата!

КЛУБ ЗДРАВКА ЧОЛИЋА И „ЛУТАЈУЋИХ СРЦА“

У Вечеју је основан клуб обожаваца Здравка Чолића и трију „Лутајућих срца“. Свако ко се учлани у клуб добија плоче, постере и фотографије својих миљеника. Уколико желите да се учланите онда пишите на адресу:

КЛУБ ЗДРАВКА ЧОЛИЋА И „ЛУТАЈУЋИХ СРЦА“
Радничка 26
21220 Вечеј

Дискографија...

АЛБУМИ ГРУПЕ
„БЛЕК САБАТ“
(BLACK SABBATH)

BLACK SABBATH (VERTIGO — 1969)

PARANOID (VERTIGO — 1970)
MASTER OF REALITY (VERTIGO — 1971)

BLACK SABBATH VOLUME 4 (VERTIGO — 1972)

SABBATH BLOODY SABBATH (VERTIGO — 1973)

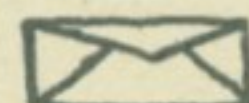
ХИТ

страна

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ?

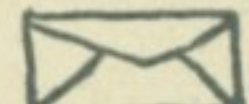
ARGENT

c/o ACTIVE MANAGEMENT
flat 3, Townsend House
22/25 DEAN STREET
LONDON
ENGLAND

GEORDIE FAN CLUB

P. O. BOX 4 PW
LONDON W. 1
ENGLAND

GENESIS FAN CLUB

H. Y. M.
10. CHEQUERS END
Winslow, near Aylesbury
BUCKS
ENGLAND

БЕРЗА ПЛОЧА

● Купујем следеће добро очуване плоче: KINKS: „SUNNY AFTERNOON“, ROLLING STONES: „SATISFACTION“, WHO: „MY GENERATION“, BEATLES: „LOVE ME DO“ i „TICKET TO RIDE“, ANIMALS: „INSIDE LOOKING OUT“, SPENCER DAVIS GROUP: „KEEP ON RUNNING“, YU ГРУПА: „НОНА“, ЈОСИПА ЛИСАЦ: „ОЛУЈА“, INDEX: „ПЛИМА“.

Емир Конаковић
71400 Горажде
Мире Шекарића 15/3

∞ Путајућа срца ∞

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

НА ЉУДСКОМ ТАЛАСУ

ДА НИЈЕ БИЛО ХЕЛА, ЊЕГОВОГ СТАЛНОГ НАГОВАРАЊА И ХРАБРЕЊА НЕ БИХ УСПЕО ДА ПРЕВАЛИМ НИ ПОЛОВИНУ ПУТА.

ЈАН МАЛИНОВСКИЈ

Н оћна магла почињала је да бледи и у њеним дубинама нејасно су се видели обриси планина, долине и залива што је залазио дубоко у њу. Пљускање таласа допирало је с невидљивог мора до терасе на којој су седела два мушкарца. Сунце само што није изишло.

— Одмор отклања нервозу и у журбаност — говорио је један од њих. — А кад нема журбе човек почиње да размишља. За доручком, на пример, док нас је аутомат послуживао, помислио сам: ма колико то чудно изгледало, аутомати су у неким ситуацијама потпуно беспомоћни. Мораш признати, Мироне, да је понекад само присуство човека, био он макар и беспомоћан, за нас много важније од огромних могућности најсавршенијег аутомата.

— У праву си, Ерик — одговори МIRON. — Атавизам понекад избија из нас таквом снагом и даје такве резултате какве ниједан аутомат не може да да. Тада избијају заинтересованост и осећања која су дата само човеку.

— Граница могућности једног аутомата увек је позната, а где је човекова граница? — замишљено рече Ерик гледајући у даљину. — Зато је веома тешко уопштавати ствари кад се ради о човеку — полако и некако тужно настави као да из свог сећања извлачи неки догађај. — У односу са човеком можеш да се превариш у својим очекивањима, други пут те, пак, узбуди и обрадује неким својим поступком. Ето, баш те особине код човека ме задивљују. Сад сам се баш сетио једног догађаја... Да ти га испричам?

На нејојзнајој планети

Тек сам почињао своју каријеру као пилот антигравитационих космичких бродова када су ми предложили да одем на једну тек откривену планету. Пристао сам без размишљања. Требало је да летим с Хелом с којим сам се тада и први пут срео. Уздржан, уравнотежен човек. Не много разговорљив. Шта још да кажем о њему? Имао је топле зелене очи, некако меланхоличне...

Стартовали смо према плану. Долетели смо до планете, облетели је четири пута, израдили карту. У илуминатору се видела сива, готово тамносива површина планете, високи планински врхови, крпе црвено-мрких облака. Ту и тамо блистала су језера, пушили вулкани. Утисак баш није био повољан. Изгледало је да места за слетање нема. Ипак смо нашли једно местанце и спустили се. Сада је требало на гравитациону кренути у извињање. Било је јасно да се на тој планинској планети не могу спровести детаљна истраживања, али морали смо бар покушати.

Из брода смо извукли гравиплан. Требало је да ја први кренем. „Чу-

вај се и врати се“ — рекао ми је Хел. То су биле уобичајене речи поздрава при кретању у извињање. И тако сам кренуо.

Спустио сам се на једну планинску падину, на камену зараван, изобразану дубоким пукотинама. Осигуравши гравиплан кренуо сам према врху да бих имао шири видик и тамо купио узорке тла. Успон је био тежак, сила теже на планети била је двоструко већа од Земљине. Скафандер ми је отежавао кретање, камење је било покривено неком сивкастом слузи тако да нисам имао чврст ослонац под ногама. Ноге су ми запињале за некакве каменчиће и они су се сурвавали низ падину покрећући и друге каменчиће тако да су се стварали прави камени поточићи. Какав приказ!

Камена лабина

Застао сам да посматрам те камене поточиће које сам ја произрковао и видео како се лавина обрушава на камену громаду. Громада се заклатила и стала све брже да се котрља низбрдо. „На здравље“, помислих и скамених се. Громада је ишла право према заравни на којој се налазио мој гравиплан. Затим сам чуо како камен удара у летелицу.

Заборавио сам све своје планове и трком се спустио до гравиплана. Моја лака машина лежала је на боку, делимично висећи над понором. Поред ње је стајала громада. Веома опрезно и са зебњом ушао сам у летелицу и покушао да покренем мотор. Узалуд!

Одмах сам успоставио везу с Хелом и заједнички смо одлучили да он бродом крене према мени. Хел је прилично добро био упознат с техником пилотирања, али за сваки случај дао сам му упутства. „Кроз пола часа биће овде“ — тешио сам сам себе. Ту у ствари почиње моја прича. Јер, све се догодило другачије него што сам замишљао.

Хел је имао извесних тешкоћа са стартом, затим је прекинуо везу тако да нисам знао шта да мислим. Време је протицало и најзад се веза успоставила. Хел се одазвао. Али каква веза? Глас му је био промукао, говорио је неповезано, понекад чак неразумљиво.

— Ерик, хаварија са антигравитационим уређајима... Поље силе... Рачунај на сопствене снаге... Ни у чему не могу помоћи... Врати се пешице... Говорићу ти пут...

Имао сам утисак да бунца. Глас се прекинуо и чуо сам само његово тешко, непрекидано дисање. Покушао сам да вичем, да га питам, да му саветујем како да отклони квар, али узалуд. Ћутао је а затим се сасвим искључио.

Превалити пут до брода, и то у скафандеру и натоварен апаратом, уз силу теже двоструко већу од Земљине, било је готово немогуће. Прелетео сам погледом читав

хоризонт, неприступачне висове, прешао руком преко непокретног гравиплана и стао да чекам. Пола часа сам чекао да се Хел поново јави. И он се јавио. Сад му је глас био потпуно беживотан.

— Одмах сад крени на пут. Указиваћу ти пут по енергетски оптималној траси.

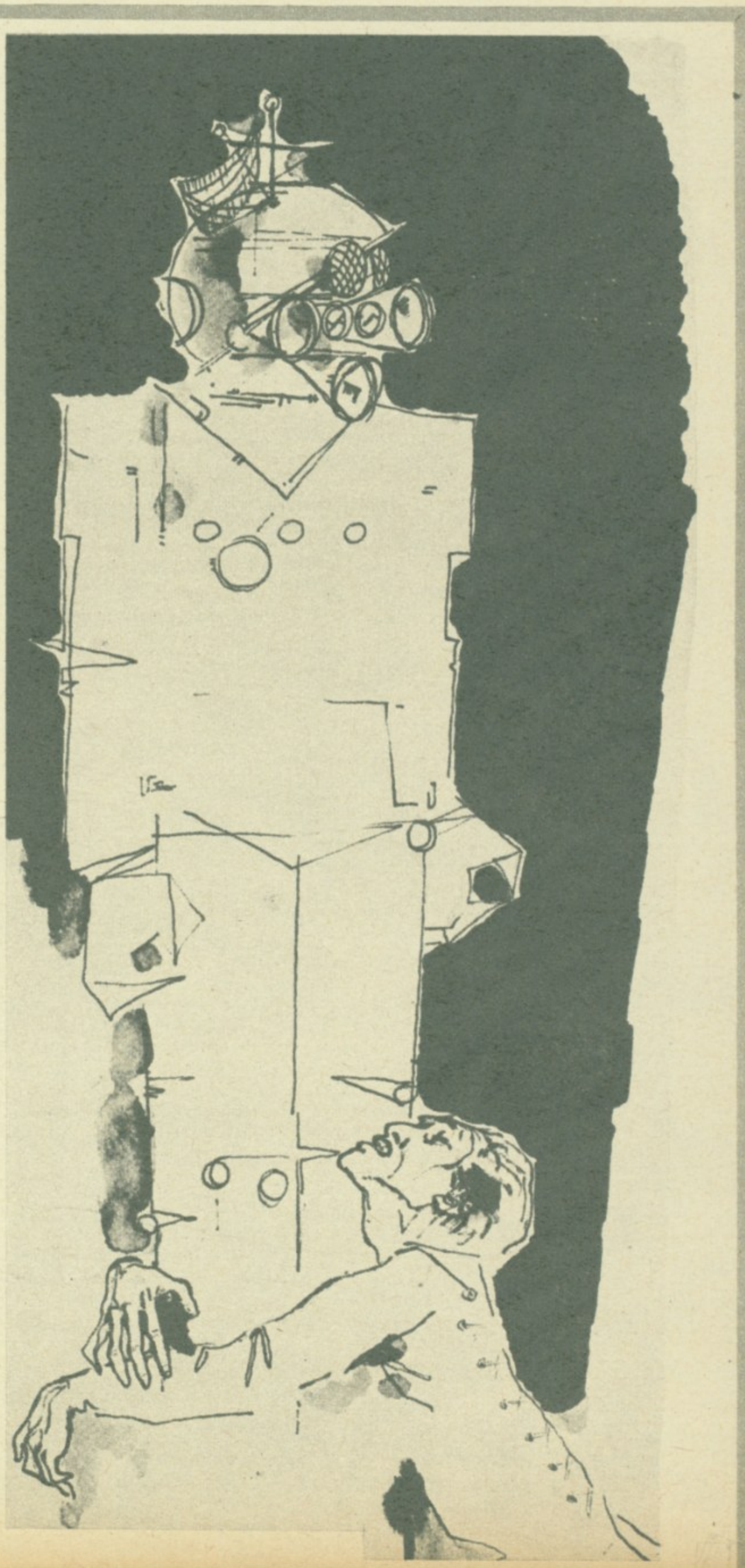
— Хеле — повикао сам. — Хеле! Зар нема другог начина да стигнем до тебе, до брода, већ да пешачим преко ових непроходних планина?

Хел ми на то ништа није одговорио. Само је настојао да одмах кренем. Казао ми је колику коли-

чину кисеоника треба да узмем са собом, напоменуо ми да не заборавим карту и пилуле које крепе у случају малаксалости. А затим је у једнаким размацима понављао да кренем.

Стајао сам на излазу из клисуре покушавајући да средим мисли. Мој положај је био страشان. Остало ми је само једно — да идем и ја сам кренуо на пут. Хел ми је неколико пута дао координате места на којем сам се налазио понављајући:

— Крени. Драгоцен је сваки тренутак. Штеди снагу. Напред, напред...

Тако је почело моје драматично путовање.

У почетку ми бескрајна успињања уз планине и спуштање низ њих нису ни изгледала тако убитачна. Одржавао сам сталан темпо. Много су ми помогли физичка кондиција и то што сам се некад бавио планинарењем. Али, постепено је снага почела да ме издаје. Најтежа ми је била сила теже. Сваки покрет ноге, и најмањи замах руком, сваки корак — за све ми је било потребно двоструко више снаге но на Земљи.

Срце ми је ударило као чекић, пред очима ми се магло, осећао сам грозницу, губио осећање времена. Али, говорио сам себи да наши животи, Хелов и мој, зависе сада само од моје издржљивости. И тако сам корачао, час за часом. Потпуно без снаге прелазио сам јаруге, успињао се уз планине, падао, устајао...

Зашто ми јовори?

Кретао сам се једино још захваљујући Хеловом присуству. Цедио сам из себе последње атоме снаге. Да није било Хела, његовог сталног наговарања, пожуривања, молби, храбрења, не бих успео да пређем ни половину пута. Био сам као спортиста чији успех буквално зависи од публике која за њега навија. У ушима ми је стално звонио људски глас који је упорно понављао своје савете, наређења и молбе, глас час тиши час јачи. Тај глас ме је не привлачио већ просто вукао, покретао моје ноге, вукао уз планине, уливао наду...

Најзад се, као нејасна мрља, указао наш брод. Не знам како сам прешао тај последњи део пута. Знам само да ми Хел није изишао у сусрет. Корачао сам као у сну и најзад сам изгубио свест.

Кад сам се свестио и придигао главу видео сам да лежим у броду, у ходнику што води у пилотску кабину, још у скафандеру али са одбаченим заштитним шлемом. Кроз полуотворена врата кабине допирао је слаб Хелојев глас:

— Драгоцен ј сваки минут... Штеди снагу... Напред... Прикупи снагу...

Нисам схватио шта се догађа. Зашто ми то говори кад сам већ стигао до брода? Покушао сам да му нешто довикнем али ме је глас издао: само сам шиштао. Било ми је потребно неколико минута да допуним до кабине из које ме је Хелов глас стално дозивао. Ухвативши се за кваку подигао сам се на ноге, бацио поглед у кабину и — скаменио се.

На поду, крај самог пилотског седишта, у локви већ усирене крви, лежао је Хел. Аутомат који је стајао недалеко од њега понављао је:

— Само напред... Драгоцен је сваки тренутак... Штеди снагу... Прикупи снагу...

— Шта се догодило с Хелом? — прекину Мирон Ерикову причу. — Ипак је био жив?

Познавао ме је

— На жалост, не. Касније, кад ми се снага вратила, успео сам да реконструишем шта се догодило за време мог одсуства. Узео сам снимак Хелових главних вегетативних и централних функција и схватио да је умро двадесет ми-

ВУК КАРАЏИЋ

ЗА ОСВЕТУ ТУРЦИ СУ И РАЗАРАЛИ СРПСКА СЕЛА. ЈЕАНЕ НОГЕ СТАЛИ СУ ТРИШК. ВУКОВА РОДИТЕЛСКА КУКА ИЗГОРЕЛА ЈЕ ДО ТЕМЕЛА...

СИНЕ, ОСТАЛИ СМО БЕЗ ИГАЈЕ ИЧЕГ, НЕ НАПУШТАЈ НАС ЈОШ И ТИ!

МОРАМ, ОЧЕ! ИМ У СРЕМ ДА НАСТАВИМ ШКОЛОВАЊЕ ИЛИ У ХАЈДУКЕ!

ДНЕКОЛИКО НАРЕДНИХ ГОДИНА ВУК ЈЕ У СРЕМСКИМ КАРАЏИЦИМА ПОХАЂАО БОГОСЛОВИЈУ. У ПРОЛЕЋЕ 1807. ВРАТИО СЕ У БЕОГРАД ГДЕ СЕ УПОЗНАО СА ИВАНОМ ЈУГОВИЋЕМ, ОСНИВАЧЕМ „ВЕЛИКЕ ШКОЛЕ“, И У ЊЕГОВОМ ДРУШТВУ ПОЧЕО СТИЦАТИ ПРАВО СВЕТОСЛОВНО ЗНАЊЕ.

МЕЂУТИМ, МИ УЧЕЊЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ НИЈЕ ДУГО ТРАЈАЛО. ВУКА ЈЕ ИЗНЕКАДА ЗАБОЛЕЛА ЈЕВА НОГА...

ЖАЛИМ, АЛИ ЛЕКА НЕМА! НОГА ЋЕ ОСТАТИ НЕПОКРЕТНА ЈЕР ЈЕ ЧАШИЦА ПРИРАСЛА ЗА КОСТ!

КАД СЕ ВУК МАЛО ОПОРАВИО, КРЕНУО ЈЕ НА ПОЗИВ ХАЈДУК ВЕЉКА У НЕГОТИНСКУ КРАЈИНУ...

БИКЕШ МОЈ САВЕТНИК, ВУЧЕ!

ЗАР ОВАКО ХРОМ МОГУ НЕКОМ БИТИ ОД ПОМОЋИ?

...А ВУК ЈЕ ИСПРЕД КАВАЛЕ ТУРАКА ПОБЕГАО У АУСТРИЈУ...

ИДЕМ ПРАВО У БЕЧ. ТАМО ЋУ БАР НАУЧИТИ НЕМАЧКИ ЈЕЗИК...

У ЈЕАНУ СКОБУ СА ТУРЦИМА ХАЈДУК ВЕЉКО ЈЕ ПОГИНУО...

нута после првог покушаја да покрене брод, у оном тренутку кад сам ја кретао из кланца. Прејак дејство укљученог антигравитационог поља, нагло преоптерећени обртни дискови, експлозивно цепање метала и — то је све.

Није ми било спаса, био је сам. Свестан тога да је смртно рањен, Хел је одлучио да за мене учини све што може. Познавао ме је, познавао је људску психу и закључио да ја нећу доспети до брода ако будем знао да је он избачен из строја.

Да би од мене сакрио оно што се догодило Хел је морао да се нат-

човечански напрегне. И за оно кратко време кад је веза била прекинута, он је убацио у аутомат своје молбе и наговарања, начин за контролу трасе мог кретања. И то ме је спасло. Ишао сам уверен да ме у броду чека друг, да ће ми он помоћи. За то време из Хела је истицао живот. Само осећање повезаности с другим људским бићем дало ми је снагу да се успињем уз планине, пробијам кроз клисуре, корачам кроз лавиринте непознате планине.

— Па ипак је све то учинио аутомат — рече Мирон.

— Аутомат нема с тим никакве везе — жустро му одговори Ерик. — Мене је водио Хелов глас, његова душа. Ишао сам вођен људским таласом, а не радио-таласима. Да се у мени тада појавила и најмања сумња, ја сада не бих седео овде, на овој тераси изнад мора.

Ерик устаде и приђе огради терасе. Небо је већ било сасвим светло, море мирно, песак на плажи се беласио. Све је обећавало леп и миран дан.

— Пођимо — рече Ерик. И два човека без речи се упутише морској обали.

НАРОДНА КЊИЖЕВНОСТ

десет књига — десет циклуса сабрано је преко

180 НАШИХ НАЈЛЕПШИХ ЈУНАЧКИХ ПЕСАМА

Богатство нашег народног стваралаштва, давно је познато у свету. Њиме се поносе наши народи јер им је помогло да истрају и сачувају своје националне облике у најмрачнијим периодима историје, и није случајно што се проучавању народних умотворина посвећује толика пажња у нашим школама. Свака од ових књига, снабдевена поговором, објашњењима и речником неопходна је у настави српскохрватског језика као драгоцен лектира без које нема дубљег познавања нашег народног предања.

НЕ ПРОПУСТИТЕ ПРИЛИКУ ДА
КУПИТЕ НОВУ БИБЛИОТЕКУ

1. Косово
2. Краљевић Марко
3. Немањићи и Мрњавчевићи
4. Бугарштице
5. Неисторијске народне песне
6. Хајдуци
7. Ускоци
8. Ослобођење Србије
9. Ослобођење Црне Горе
10. Црнојевићи, Јакшићи и Бранковићи

Све књиге су илустроване, у тврдом картонском повезу, штампане ћирилицом.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ
Народна књига

даје ПОСЕБАН ПОПУСТ читаоцима
Политичког забавника. Ако купите за готово
(поузећен) добићете свих десет књига за само
80.— дин. Истих десет књига можете купити
и на тронесечну отплату, с тим да прву
рату од дин. 30.— платите поштару
кад вам донесе књиге, а
остале две рате у
следећа два
месеца.

ИП „НАРОДНА КЊИГА“
11001 Београд, Шафарикова 11

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем библиотеку „Народна књижевност“ 1—10:

1. ЗА ГОТОВО по цени од 80.— дин. и платићу поштару кад ми донесе библиотеку (поузећем).
2. НА ОТПЛАТУ по цени од 90.— дин. у три месечне рате. Прву рату од 30.— дин. платићу поштару кад ми донесе библиотеку.

(Купац)

(Пошт. број, место, улица и број)

(Овера предузећа за купце
на отплату)

(Потпис купца)

Попуни, изрежи, залепи на дописницу и пошаљи на адресу: ИП „НАРОДНА КЊИГА“, 11001 Београд, Шафарикова 11.

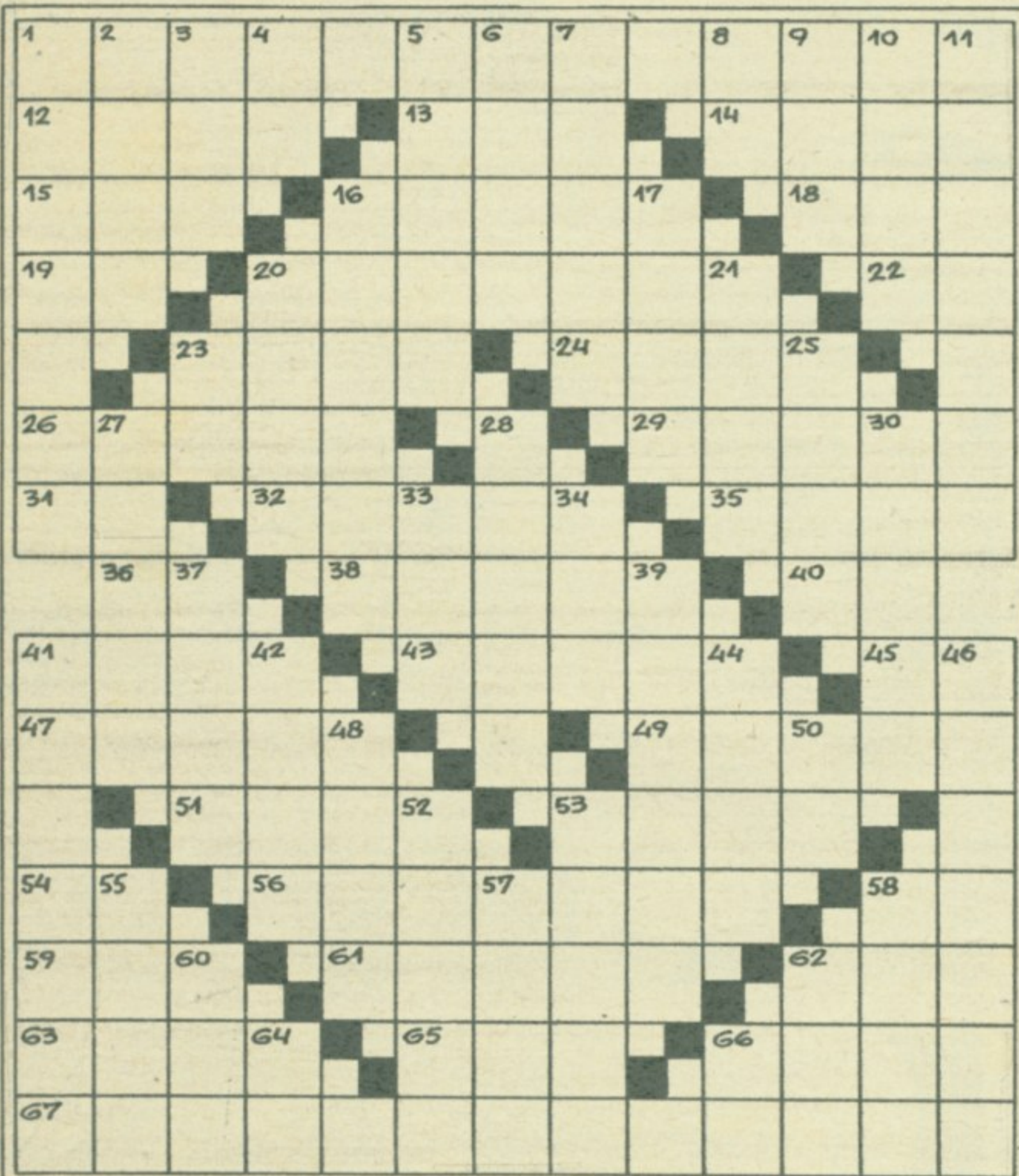
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) највиши степен капитализма, 12) песник и певач старих Гала, 13) пустиња у Индији, 14) топовска приколица, 15) временски период, 16) племићка лоза у Италији, 18) наша глумица (Ева), 19) копно истурено у море, 20) клин, чавао, 22) скраћеница за кошаркашки клуб, 23) немачка глумица (Шнајдер), 24) митолошки бог рата, 26) кривоверство, 29) град у Енглеској, 31) спортски првак, 32) шведски научник, проналазач динамита, 35) предворје (стр.), 36) везник, 38) додатак за филовање, 40) река у Италији, 41) америчка цез-певачица (Вон), 43) јужноамеричка животиња слична носорогу, 45) аутомобилска ознака за Ваљево, 47) нагли уласци, 49) сумрак, 51) недостатак, 53) залив на Јадрану, 54) аутомобилска ознака за Осијек, 56) врста ракије, 58) скраћеница за слично, 59) оружани сукоб, 61) скупови истих ћелија, 62) новозеландско дрво за бродоградњу, 63) горког укуса, 65) одјек, 66) окидач на пушци, 67) наука која проучава историју Византије.

УСПРАВНО:

1) старо име за Шпанију, 2) један месец, 3) додатак речи који означава дубоку старост, 4) страно мушко име, 5) прастановници Италије, 6) индонежанско острво, 7) укус, мирис, 8) иницијали првог имена и презимена нашег песника („Јама“), 9) вео који су носиле муслиманске жене, 10) мера за хартију, 11) предмет или животиња за коју се верује да доноси срећу, 16) израелски народни јунак, 17) жега, врућина, 20) бод, 21) кићанка, 23) два иста сугласника, 25) математички израз, 27) роба (турц.), 28) врста четинара, 30) хемијски елемент, 33) град у Енглеској, 34) придев, 37) име совјетског композитора Хачатуријана, 39) велике висине, 41) чувени руски војсковођа, 42) први човек (мит.), 44) део тела, 46) рашчлањивање, 48) пркос, 50) показна заменица, 52) испосник, 53) животиња из породице говеда, 55) део коњског тела, 57) мирно, лагано, 58) Савез комуниста Југославије, 60) наша фабрика школског прибора, 62) мера за површину (мн.), 64) старо египатско божанство, 66) самогласник и сугласник.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) незадовољство, е, л, 10) имати, р, к, 11) ура, 13) налог, 14) амо, 16) коте, 18) рок, 19) Ахил, 20) однос, в, 22) гроги, с, 23) Илок, 25) Срем, н, 26) ток, 28) ластва, 29) аба, с, 31) вид, 32) ено, о, 33) кал, 35) тајна, 36) пас, о, 38) окер, 40) атар, л, 42) пекар, т, 45) амеба, 47) ован, 48) Кра, 50) Аден, 51) рат, 52) Илова, 54) Иго, а и, 55) кипер, в, с, 56) неваспитаност.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Милољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владинир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дин, полугодишња 66,00 дин, тримесечна 33,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дин, полугодишња 132,00 дин, тримесечна 66,00 дин. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 46 — \$ 16 — Ff 73 — Sfr 53 — Skr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 | тел. 22-711. На основу нишлења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

ХИРОШИМА И НАГАСАКИ

Драги Забавнице,

молим те да напишеш датум када је над јапанским градовима Хирошимом и Нагасакијем бачена атомска бомба.

Дејан Попов,
Вршац

Атомска бомба разорила је јапанску луку Хирошиму и убила преко 90 хиљада људи у јутро 6. августа 1945. године. Три дана касније, 9. августа, америчка летећа супертрџава Б-29 бацила је другу атомску бомбу разорне снаге и на Нагасаки, луку на острву Кјушју. Тада је погинуло око 73 хиљаде становника Нагасаки-

ја а рањено је и нестало око 74 хиљаде људи.

Од последица атомске радијације становници који су преживели најстрашније бомбардовање у историји умиру и данас, а њихова деца често се рађају с разним телесним недостацима.

СТАРИ ЗАБАВНИЦИ

Драга редакцијо,

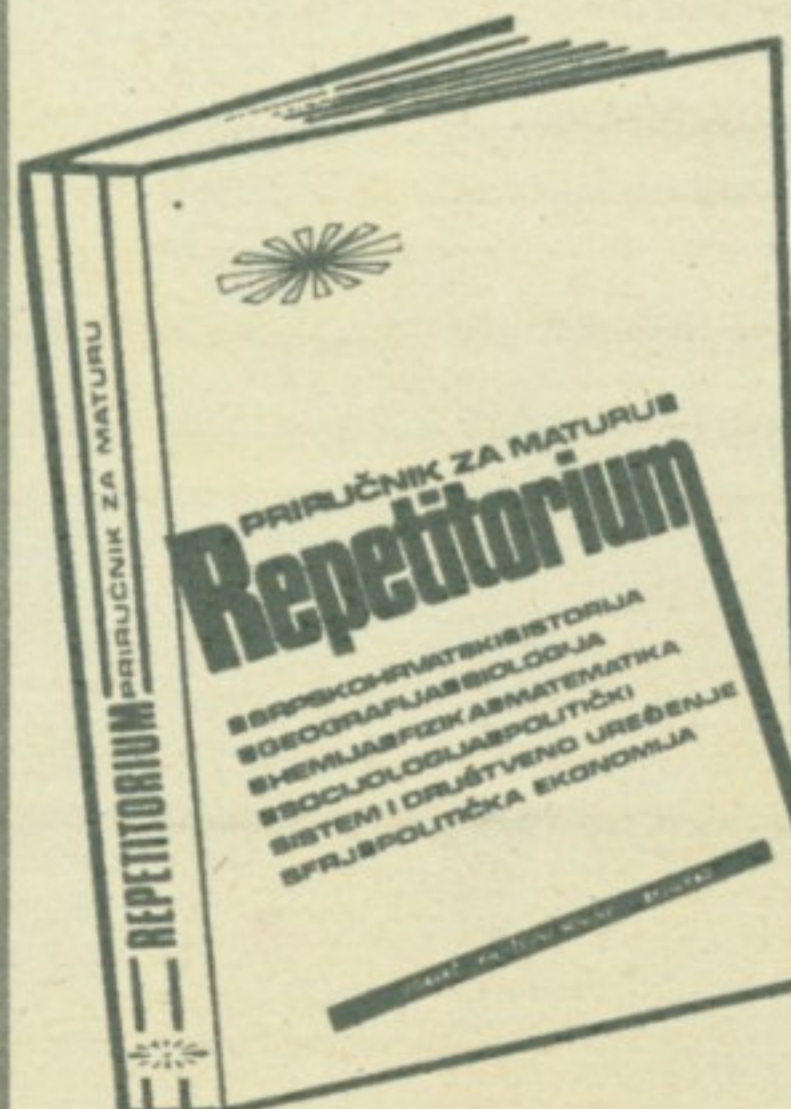
продајем Забавнике од броја 1100 до броја 1145. Напомињем да недостају бројеви 1101, 1106 и 1119. Заинтересовани нека се јаве на адресу Давор Бучић, Трг Отокара Кершованија бр. 2, 41000 Загреб.

$$\log x = \cos 60^\circ \\ \Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 50 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 160 динара!

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. фах 23.

